

„Arra ébredtünk, hogy nyakunkon a változás, de tulajdonképpen hiányos, felületes hozzáállással kezelték ezt az ügyet, nem létezik egységes elképzelés a román és a magyar anyanyelvű diákok románoktatási tantervének tartalmát illetően. A változás nem hozott lényeges különbségeket a kétféle tananyagtípus tartalmi megfogalmazásában, vagyis nem történt meg a tartalmak valós csökkentése.”

magyar **mk** közoktatás

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ
PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

05 **2021**
MÁJUS

TARTALOM

3. láthatár
Felszereltebbek, „szellősebbek” a magyar osztályok

4. láthatár
Diákvetélkedő a magyar költészet napján – Antal Erika írása

6. láthatár
A nyelvhasználatot is megváltoztatta a pandémia – Kiss Judit írása

15. láthatár
Kampánnyal erősítenék a magyarnyelv-használatot az iskolákban – Pap Melinda írása

19. tanterem
Játékkal tanítanak meg a gyerekeket az értő olvasásra

23. hivatalos

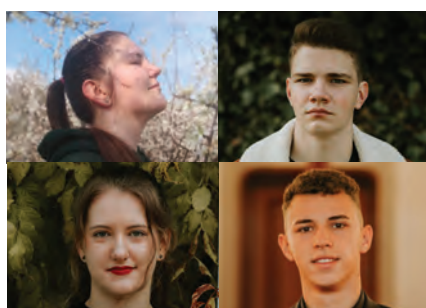
8. tanterem

Kreatív megoldások „reflektorfényben” – Kerekes Edit írása

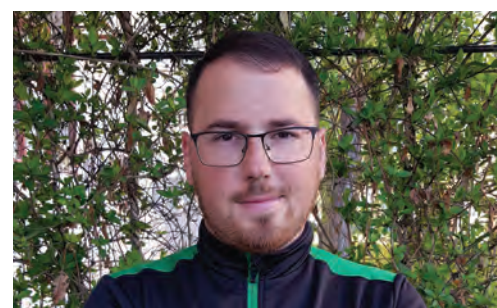
10. portré

Lényeg, hogy a zene beépüljön az ember életébe – Birta-Szekely Noémi írása

12. diákszemmel

Búcsú az iskolától, felemás érzések az online oktatással kapcsolatban – Szatmári Bence írása

16. tanárszemmel

„Citius, altius, fortius” – gyorsabban, magasabbra, erősebben – Jakab Mónika írása

20. portré

„A tanár úr jó tanácsot ad” – Antal Erika írása

22. magánterület

Nem is pattognak – Varga László Edgár írása

FOTÓ: JAKAB MÓNIKA

1.

Csődöt mondott a kisebbségi románoktatás felületes reformja

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Rendelje meg online
**a Magyar Közoktatást
a 2021-es évre!**
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2020–2021-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

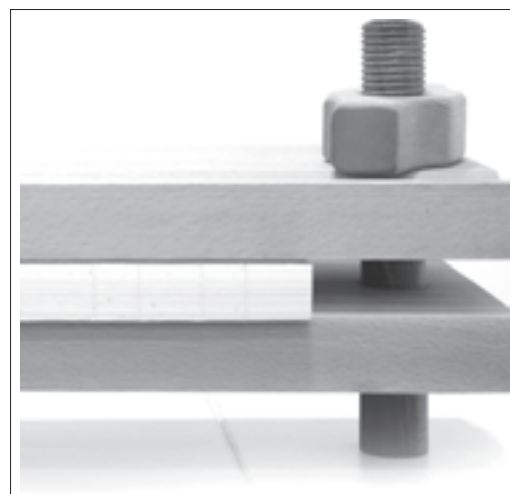
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@comunitas.ro emailcímre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://comunitas.ro/main/kozoktatás> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatás

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@comunitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@comunitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Nincs tankönyv, vizsgaminta, vaktában tapogatóznak a román tanárok

Csődöt mondott a kisebbségi románoktatás felületes reformja

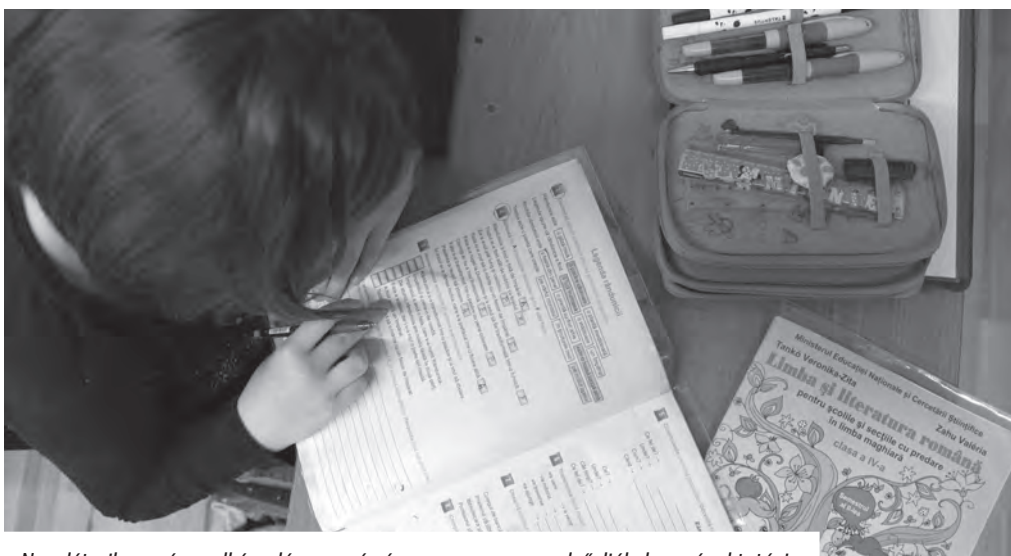
Aggasztónak találja az erdélyi magyar pedagógustársadalom a magyar nyolcadikos diákok román nyelv és irodalom próbavizsgájának eredményeit: tömbmegyékben vagy többségében magyar lakosságú vidékeken 40%-osnál is alacsonyabb sikerarányt jegyeztek. Az általunk megkeresett román tanárok szerint nem volt szerencsés négy évvel ezelőtt az elhamarkodott, felületes reformintézkedés, amellyel átalakították a kisebbségi diákok román nyelv-tanítását.

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége aggasztónak tartja a magyar nyolcadikos diákok román nyelv és irodalom tantárgyból elért próbavizsga-eredményeit: a nyelvi szempontból izolált környezetben, tömbmegyékben vagy többségében magyar lakosságú vidékeken működő tanintézményekben 40%-nál is alacsonyabb átmenési arányt regisztráltak. Ugyanakkor az eredmények fokozottan alacsonyak azon tanintézetekben is, ahol a vírusjárvány miatt az elmúlt esztendőben hosszabb ideig nem sikerült biztosítani az oktatás valamilyen formáját, valamint ahol jelentősebb arányban hátrányos körülmények között élő tanulókat iskoláznak be. Az RMPSZ szerint a gyenge eredményeket részben az okozta, hogy az új tananyag bevezetésekor, négy évvel ezelőtt, elmaradtak a román nyelv oktatási szemléletváltását célzó további, ki egészítő intézkedések. Az akut tankönyv- és segédanyaghiány, a mérési-értékelési követelmények, standardok kidolgozása terén 3 évig fennálló késlekedés és a mai napig érezhető bizonytalanság, következetlenség, illetve az új szemléletű oktatást alkalmazó pedagógusok célzott, átfogó továbbképzésének a hiánya eredményezték a jelenlegi próbavizsga eredményeit.

Felületes újítás: nincs rendszer, nincs egységes koncepció

Felületessége miatt nem szolgálta a román nyelvet nem anyanyelvként beszélő magyar diákok érdekeit a négy évvel ezelőtt bevezetett új román nyelvoktatási program és az ezzel járó módosítások, valódi változás tulajdonképpen nem történt – foglalták össze tapasztalataikat a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium

FOTO • JAKAB MONIKA

Nem létezik egységes elképzelés a román és a magyar anyanyelvű diákok románoktatási tantervének tartalmát illetően

román tanárai. Grațiela Tiutiu, Monica Sabău és Ana-Maria Popa diákjai viszonylag jó eredményeket értek el az országos szakasz záró vizsgán román nyelv és irodalomból, tanáraik szerint ugyanis román barátaik is vannak, és a tanórákon kívül is szoktak román nyelven kommunikálni. A nagyenyedi kollégium diákjai között találunk magyarul és vegyes lakosságú vidékekről származó tanulókat is, így az iskola tanárai is szembesülnek a román nyelvet nem anyanyelvként beszélő fiatalok oktatásának kihívásaival. Az új tananyag négy évvel ezelőtti bevezetésével kapcsolatban úgy vélik, nem történt valós tartalomcsökkentés, és az sem hasznos, hogy a magyar diákok csak négy évig tanulják ráadásul a régi román nyelvtant, míg román társaik az új nyelvtant már harmadik osztálytól, 6

éven át. Nagy hiányosságnak érzik, hogy a tananyag módosulását megelőzően nem konzultáltak minden érintettel (tanárok, diákok, szülők, közösség).

„Arra ébredtünk, hogy nyakunkon a változás, de tulajdonképpen hiányos, felületes hozzáállással kezelték ezt az ügyet, nem létezik egységes elképzelés a román és a magyar anyanyelvű diákok románoktatási tantervének tartalmát illetően. Bár egyazon tantárgyról beszélünk, a változás nem hozott lényeges különbségeket a kétféle tananyagtípus tartalmi megfogalmazásában, vagyis nem történt meg a tartalmak valós csökkentése. Négy éven át (5–8. osztályban) tanítjuk a régi nyelvtant korlátozott óraszámában, évfolyamonként legfeljebb 4 órában (az 5. osztálynál korábban 5 órában tanítottuk). A hiányosságok pótlására vagy

beszédgyakorlásra, a román kommunikációs készségek bővítésére, tökéletesítésére alkalmas fakultatív foglalkozásokra nincs külön órakeret. Ezzel szemben a román nemzetiségű diákok ugyanazt a tartalmat 6 éven át tanulják: ők már 3. osztálytól tanulnak nyelvtani fogalmakat, és az új nyelvtant követik” – foglalják össze a kollégium román tanárai.

Nulla továbbképzés

A szakaszáró próbavizsga gyenge eredményeihez szerintük a tankönyvhiány is jelentősen hozzájárult – mint mondják, tavaly nem létezett tankönyv a hetedik osztály számára –, ugyanakkor a létező tankönyvek gyengék, rossz minőségűek, jelentős nehézségi és szintkülönbség van közöttük. Az 5., 6. osztályos tankönyvek például kezdő szintűek, a 7. osztályos könyvek közepesek, a 8. osztályos tankönyv pedig rendkívül nehéz, egyértelműen tetten érhető az egységes reformkonceptió teljes hiánya, illetőleg az, hogy a tankönyveket sietősen dolgozták ki, így nincsenek összhangban a tételek szerkezetével, amely szintén új, és folyamatosan változik.

Teljesen elmaradt a tanárok kiképzése, felkészítése a román nyelv tanítását idegen nyelvként vagy nem anyanyelvként elképzelő új program szerinti kompetenciaalapú oktatásra. Hasonlóképpen nem történt meg a tanárok felkészítése az értékelésre sem, ez országos szinten igen súlyos problémája a tanárképzésnek. „Bár a 2020–21-es tanév kezdetén mindannyiunkat alkalmasnak találták teljesítményértékelőként az Országos Oktatáspolitikai és Értékelési Központ (Centrul Național pentru Politici și Evaluare în Educație) programjában, azóta semmiféle újdonságról nem tájékoztattak, egyetlen képzési programban sem vettünk részt” – hangsúlyozták a tanárok. Pedig mindegyre nagyon nagy szükség lett volna, hiszen úgy látják, súlyos eltolódások vannak a továbbképzési programok, a megjelent változások, a tankönyvek kidolgozása és az új értékelési-osztályozási modellek között, de hiányzik az összhang az új program alkalmazása és az ehhez szükséges erőforrások biztosítása között is.

Áldozatgeneráció: kilencediktől még stratégia sincs

A pedagógusszövetség aggodalmát fejezte ki a most gyengén próbavizsgázó,

őszől kilencedik osztályt kezdő tanulók líceumi románoktatásának kapcsán is. Helyzetük ugyanis a „kisérettségi” után sem tekinthető megnyugtatónak, hisz a mai napig stagnál a középiskolai tanterv kidolgozása, és nincs ezáltal semmilyen perspektíva a speciális román tananyag kidolgozására, alkalmazására vagy új tankönyvek kiadására. Ugyanakkor aggasztónak tartják azt az egyre gyakoribb jelenséget is, hogy a vizsgára való felkészítéssel egy időben a román nyelv alapszintű megtanulása is adott helyzetekben a közoktatásból a magánszférába kerül, fokozva az esélyegyenlőtlenséget.

„Ez a generáció a szó legszorosabb értelmében az áldozat szerepébe kényszerül. A négy évvel ezelőtti ígéretek dacára még mindig nem létezik egyetlen »reformtankönyv« sem a 9. osztály számára, ez súlyos fenyegetést jelent a líceumi románoktatás számára. Mi magunk sem tudjuk, hogyan és milyen olvasmányokat

A román nyelv oktatása, különösen tömbmegyékben vagy nyelvi szempontból izolált közösségekben idegen nyelvi oktatásmódszertani eljárásokat igényel. Ezen pedagógiai kompetenciák alapos és általános fejlesztését átfogó és következetes továbbképzési programokkal lehet csak biztosítani.

javasoljunk a gyerekeknek” – mutattak rá a kollégium román tanárai, akik szerint a diákok személyes iskolai jelenlétét ellehetetlenítő koronavírus-járvány csak tovább tetézte a gyenge eredmények lehetséges okait. „Ha nem lettek volna a rendszeresen kiadott gyakorlókérdések a 8. és 12. osztályosoknak, nem lett volna semmi munkaalapunk a szakaszáró vizsgára. A kisebbségek tétele így is gyakran nehezebb annál, amit a román anyanyelvű diákok kapnak olyan értelemben, hogy a szöveg nehezebb, de szerencsére megengedő a pontozási rendszer, és így meg lehet szerezni az

átmenőjegyet. A 6. osztálynál viszont még csak tételminták sincsenek – egyetlenegy, a 2019-es vizsgatétel kivételével –, így mentek a gyerekek képességmérő vizsgára május 12-én. Reméljük, hogy senki sem veszi zokon a meglátásainkat, de nem könnyű a várakozásoknak megfelelő eredményekre vezető módszereket kitalálni, főleg, ha gyakorlatilag senki sem kínál továbbképző eligazítást” – összegzett a Bethlen-kollégium lapunknak nyilatkozó három román tanára.

A fentiek alapján a pedagógusszövetség úgy véli, hogy általános tekintetben a romániai magyar diákokat (különösen a tömbvidékeken és a nyelvi vagy más szempontból elszigetelt településeken élőket), illetve a kisebbségi magyar tanítványokban vagy tagozatokon speciális tanterv alapján oktató román szakos pedagógusokat az elmúlt négy esztendőben a román nyelv tanulása, illetve oktatása terén fokozott mértékű hátrányos megkülönböztetés érte, hisz az esélyegyenlőséghez való jogukban érintette őket diszkrimináció.

Az RMPSZ közleményében hangsúlyozta: a román nyelv oktatása, különösen tömbmegyékben vagy nyelvi szempontból izolált közösségekben idegennyelvi oktatásmódszertani eljárásokat igényel. Ezen pedagógiai kompetenciák alapos és általános fejlesztését átfogó és következetes továbbképzési programokkal lehet csak biztosítani. Ennek érdekében javasolják és szorgalmazzák egy kormányzati vagy európai alapokból finanszírozott komplex, nyelvoktatás szemléletű országos továbbképzési program kidolgozását, amely biztosíthatja a kisebbségi román nyelvoktatásban érintett összes pedagógus (tanítók, általános és középiskolai tanárok) felkészítését, illetve egy állandó szakértői munkacsoport felállítását, amely a román nyelv tanulását támogató tananyagok és követelmények oktatási szintek közötti összehangolását biztosíthatja. Stratégiai fontosságú és halaszthatatlan intézkedésnek tartják továbbá az Országos Oktatáspolitikai és Értékelési Központ kisebbségi kirendeltségének mielőbbi létrehozását és működtetését.

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

Felszereltebbek, „szellősebbek” a magyar osztályok

Kevésbé zsúfoltak az osztálytermek, tornatermek és sportpályák az erdélyi iskolákban, és számítógépből is több van, mint az országban máshol. Erdélyben 19 diákra jut egy osztályterem, 211 diákra egy tornaterem, 8 diákra egy számítógép. Az Országos Statisztikai Intézet (OSI) 2018-as adatait tovább árnyalja az Erdélystat májusban kiadott 2019-es tanügyi barométere, amely szerint a magyar tannyelvű képzést (is) nyújtó intézményekben az erdélyi átlagnál is jobb a helyzet.

A magyar, illetve a vegyes iskolák magyar és nem magyar tannyelvű osztályai közötti összevetés Erdély-szinten nem mutat számottevő különbségeket, az erdélyi magyar diákok oktatásának infrastrukturális feltételei összességében nem rosszabbak, mint a vegyes iskolák nem magyar tagozatos osztályaiában. Mi több, bizonyos régiókban (például Partiumban vagy Kolozsvár vonzáskörzetében) a magyar osztályok felszereltsége kedvezőbb a vegyes iskolák nem magyar osztályaiénál.

2018-ban az erdélyi iskolákban 18,8 diákra jutott egy tanterem, a romániai átlag 22,4 diák (Moldvában és Havasalföldön 23,5, a fővárosban 31). A nagyvárosi iskolák zsúfoltabbak: a 100 ezer lakos feletti nagyvárosokban ez a szám 22,8, a kisvárosokban átlag körüli (19,1), falvakon csupán 14,3. Erdélyen belül nincsenek jelentős regionális különbségek, de a székelyföldi megyékben az erdélyi átlagnál két diákkal kevesebb jut egy tanteremre (17), a közép-erdélyi és dél-erdélyi régióban közel egy diákkal több (19,5, illetve 19,7). Az erdélyi iskolákban egy sportpályára, tornateremre 211 diák jutott, nagyvárosokban 270, községekben 150 alatti, az országos átlag 249 diák. A székelyföldi megyékben ez a szám 166, a többi régióban átlag körüli.

Erdélyben 8,3 diákra jut egy számítógép, ez kedvezőbb az országos átlagnál (9,3) – Moldvában és Havasalföldön 9,6, Bukarestben 10,7. Erdélyen belül ez a mutató Székelyföldön a legalacsonyabb (7,3), a többi régióban átlagközele. Városi iskolákban eggyel

több (8,7) gyerek jut egy számítógépre, mint falun (7,6), ez viszont nem feltétlenül jelenti azt, hogy több számítógép áll a diákok rendelkezésére (az OSI a tanárok és adminisztráció által használt gépeket is beszámolta és kisebb településeken ezek jóval alacsonyabb diáklétszámmra kerülnek visszaosztásra).

A tantermek és tornaterem, sportpálya zsúfoltsága a település elöregedésétől és méretétől függetlenül a magyar többségű településeken és régiókban alacsonyabb, azaz a helyzet kedvezőbb – derül ki a tanügyi barométerből.

Az erdélyi iskolákban egy sportpályára, tornateremre 211 diák jutott, nagyvárosokban 270, községekben 150 alatti, az országos átlag 249 diák. A székelyföldi megyékben ez a szám 166, a többi régióban átlag körüli.

Az osztálytermek, tornatermek és sportpályák esetében a magyarul (is) oktató helyszíneken az erdélyi átlagnál kevesebb diák jut egy helyiségre. Ez a szám az osztálytermek esetében 17,7, a tornatermek, sportpályák esetében 166 (szemben az OSI 18,8-as, illetve 211-es erdélyi átlagával). Jelentősen átlag alatt vannak tantermek szempontjából a székelyföldi (16,3),

illetve az észak-erdélyi (16) megyék magyar nyelvű képzést (is) nyújtó oktatási helyszínei. Hasonló a helyzet a tornatermek, sportpályák számában is: a magyarul (is) oktatótató székelyföldi iskolákban 142, a Bánságban 139, Erdély többi részén 175-nél több diákra jut egy ilyen helyiség.

A 800 diáknál nagyobb, magyar nyelvű oktatást (is) nyújtó iskolákban közel 24 diák jut egy osztályteremre, a 200 diáknál kevesebbet számláló legkisebb iskolákban csupán 12. Ez magyarázza a kedvezőbb székelyföldi mutatókat is, hiszen ott városon és falun egyaránt jelentősen alacsonyabb a magyarul (is) oktató iskolák átlagos mérete (160 diák), mint a többi erdélyi régióban (erdélyi átlag: 256 diák).

A magyar nyelvű oktatást (is) nyújtó erdélyi iskolák számítógéppel való ellátottsága nagyjából megegyezik az OSI adataival – 8,2 diákra jut egy számítógép. Ezzel szemben az észak-erdélyi, bánsági vagy közép-erdélyi szórványrégiókban a régiós átlagnál eggyel több diák osztozik egy számítógépen, tehát itt kedvezőtlenebb a magyarul tanulók helyzete. Az OSI-val szemben az Erdélystat a diákok által valóban használt számítógépek mennyiségét vizsgálta: az erdélyi magyar tannyelvű képzést (is) nyújtó oktatási helyszíneken egy számítógépre 12 diák jut, Székelyföldön csak 10, de például a Bánságban (13,8) vagy Észak-Erdélyben (13,5) az átlagnál jóval több.

K. E.

Diákvetélkedő a magyar költészet napján

Erdélyi középiskolások számára hirdetett versírói pályázatot a magyar költészet napjára a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata és a *Látó* szépirodalmi folyóirat. Az ötletgazdák abból az elgondolásból indultak ki, hogy a világjárvány miatt korlátozottak a diákok lehetőségei, ezért jó, ha van egy olyan tér, ahol megmutatkozhatnak, hangot adhatnak a kreativitásuknak, kifejezhetik gondolataikat, érzéseiket.

A járvány legnagyobb vesztesei a fiatalok

A felnőtté válás folyamatában fontos a társadalmi élet, a család, a barátok, az osztálytársak társasága, mindaz, amit éppen ezek a fiatalok nem élhettek meg, akiknek most lett volna a legnagyobb szükségük. Nincsenek bulik, nincsenek közös mászkálások, hosszú ideig még iskola sem volt, ahol találkozhattak volna legalább, mindezek helyett viszont hosszú órákat ültek a számítógép előtt – magyarázta az ötletgazda Gáspárik Attila, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház igazgatója, aki úgy fogalmazott, hogy a legnagyobb vesztesei a világjárványnak ezek a fiatalok. Ezért született az elhatározás, hogy megszólítják őket, és teret biztosítanak a számukra, hogy megnyilatkozhasanak. Mielőtt a versenyt meghirdették volna, tájékoztódtak a szervezők, hogy a középiskolások diákok írnak-e verset, lesz-e visszajelzés a vetélkedőre, lesz-e elég pályázó. A színiigazgató elégedett volt a versennyel, nagyon sikeresnek nevezte azt, és azt is elárulta, hogy ez csak a kezdet, hiszen szeretné, ha lenne

folytatása az Írd meg magad! költészeti versenynek, hogy így is motiválják a fiatalokat a versírásra.

Kötött és kötetlen témák

A magyar költészet ünnepét április 11-én, József Attila születésnapján tartják. A jeles nap előtt, annak tiszteletére meghirdetett versenyre negyven középiskolás diák nevezett be személyenként két-két verssel, betartva a határidőt. Még nyolcan jelentkeztek a határidő lejárta után, de azok pályázatát a zsűri már nem vette számításba.

A versenyzőknek egy kötelező tematikájú verssel, önarcképpel – amit a vágyaikról, céljaikról, életükről írhattak – és egy másodikkal, szabad témájú verssel kellett jelentkezniük, ennek a témája nem volt megkötve, ki-ki arról írt, amiről csak akart.

A verseket április 6-ig kellett beküldeniük, az eredményt pedig április 11-én, a magyar költészet napján hirdették ki a szervezők. Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda, Kolozsvár, Székelyudvarhely, Zilah és Barót iskoláiból küldték a diákok a költeményeiket, amelyeket a zsűri – a *Látó* szépirodalmi folyóirat szerkesztői és a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának művészei – Vida Gábor író, Markó Béla költő, Demény Péter író, költő, Keresztes Attila művészeti igazgató, rendező, valamint Tompa Klára, Simon Boglárka Katalin és Henn János színész elolvastott és értékelt. A legjobbakat közölni fogja a *Látó*, illetve április 11-én, a magyar költészet napján a Tompa Miklós Társulat művészei az erre az alkalomra létrehozott Facebook-oldalon be is mutattak.

Megmozgatta a kreativitást a vetélkedő

A kezdeményezés jónak bizonyult, vélte Demény Péter író, költő, a *Látó* szerkesztője, aki szerint a verseny megmozgatta a fiatalok kreativitását, bár ennél több jelentkezőre számított. Azt, hogy nem neveztek be ennél is többen, elsősorban a

Nem volt nehéz a kötelező téma, mert ha adott a cím, a téma, akkor az elindítja az ember gondolatait. Könnyebb volt, mint a szabadon választható – mondta a tizenegyedikes Balla Eszter, aki nem mulasztotta el a színház Facebook-oldalán megnézni a versvideókat.

rendelkezésükre álló, viszonylag rövid idővel magyarázta a zsűri tagja, aki így is sikernek nevezte a jelentkezéseket. Mint mondta, ez azt jelenti, hogy a rövid idő alatt képesek voltak megírni a verseket, amelyek a pályázatnak megfelelték, vagy ha nem, akkor volt olyan megírt versük, amit kissé átírtak, hogy az megfeleljen. Demény Péter úgy vélte, hogy a kamaszok még keresik a helyüket, önmagukat, nem mindig biztosak abban, amit csinálnak, nem bíznak kellőképpen abban, hogy az jó-e. „Elovestam mindeniket, írói szempontból kevesebb jó verset találtam, mint amire számítottam. Ez elsősorban a színház számára jó lehetőség, hogy

Önarckép

Ától Zéig tökéletesen tökéletlen vagyok.
Helyesírási hibák, szó ismétlések,
nem megfelelő helyen kitett vessző.
Ez is mind én vagyok.
Nem tudom, hogy hol a helyem,
szavak közt bolyongok
viszont ha valahol ott vagyok,
még jó is lehetek.
Talán magamnak is elég.

Az a ház

Tudom, mit jelent görcsösen ragaszkodni egy emberhez, vagy inkább egy lélekhez, kit régen otthonunknak hittünk.

Ha magamból indulok ki, mindig meglátogatom azt a házat, ahol egyszer még együtt voltunk.

Lehet ez az együtt csak képzelgés volt, de ez olyan fajta, amire először mindenki vágyik. Mint egy új ház amibe beköltöztél, és nem vetted még észre a penészfoltot a sarokban, a tulajdonos pedig eltitkolta, mert félt hogy így senkinek sem kell majd.

Én meg miért is vettem volna észre.

Elvonta a figyelmem a terasz, ahol ha kinéztem láttam minden hazugságot, amivel melengetted a lelkem.

Újra és újra hazatalálok benne. Az udvaron lévő kútból mindig ihletet merítettem, hogy hogyan szóljak hozzád.

Hangsúlyodat még mindig őrzik a falak, pedig én már a hangodat is elfelejtettem. Emlékszem, volt mikor már csak a becsapódott ajtó hangját hallottam. Olyankor engem is becsaptál, csak én némán éltem át, ahogyan te léptél át a küszöbön.

Utolsó szavad álomba ringatott. Miért ébresztettél fel azzal, hogy el sem köszöntél?

A szobát sem méltattad annyira, hogy az ajtót becsukd magad után, bár lehet csak jobban éreztetni akartad a menni akarásod. Siettedben a levelet is elfelejtetted letenni az asztalra, ahol megtaláltam volna, és választ kaptam volna Rád is.

Mindig is szeretted költözni, fizetni pedig rendszeresen elfelejtetted, ezért szeretetből megadtam a Te tartozásod, és Én fizettem meg érte a legjobban. Üres szobákat hagytál bennem magad után, mert azt hitted, jobban szeretsz egyedül élni. Ha levelet írnék, hogy ma van az elhagyásunk évfordulója, méltatnál annyira hogy sírassuk ketten ezt a feledésbe merült énünket?

játsszanak, hiszen másképp olvas egy szöveget a szépirodalmi folyóirat szerkesztője és másképp a színész” – magyarázta.

A költészeti verseny eredményei

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata és a *Látó* szépirodalmi folyóirat által a magyar költészet napja alkalmából meghirdetett

verspályázatra beérkezett alkotások közül a következő kiemelt versenyzők művei hangzottak el versvideó formájában:

Balázs Hanna, Balla Eszter, Bálint Izabella, Biró Sára, Bodor Blanka, Csorvási Noémi, Dimény Patrícia, Dósa Dorottya, Ferenczi Katalin, Görög-Czintos Orsolya, Kacsó-Fenyves Adél, Kovács Izabella, Lázár Kata, Mihálydeák Sarolta, Mózes Zsuzsa, Novák Renáta, Palkó Hanna, Pácsi Árpád, Simon Bálint, Szász Norbert, Szentes Barbara Beatrix, Takács Edina, Vaida Kinga, Zsidó Emese Tímea. A zsűri külön dicséretben részesítette a következő pályázókat:

Biró Sára, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum 12. osztályos diákja (Marosvásárhely)

Balla Eszter, a Sylvania Főgimnázium 11. osztályos diákja (Zilah)

Csorvási Noémi, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum 11. osztályos diákja (Marosvásárhely)

Szentes Barbara Beatrix, a Művészeti Szaklíceum 9. osztályos diákja (Marosvásárhely)

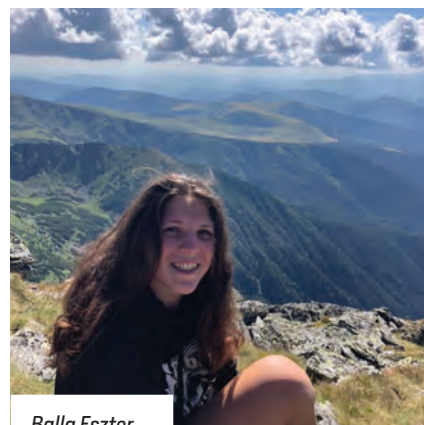
Szász Norbert, a Művészeti Szaklíceum 11. osztályos diákja (Marosvásárhely).

A dicséretben részesülő szerzők közül a *Látó* szépirodalmi folyóirat szerkesztői Biró Sára, Balla Eszter és Csorvási Noémi egy-egy versét válogatták közlésre. A Tompa Miklós Társulat gratulált a beküldött verseiért Zsidó Emese Tímeának, a marosvásárhelyi Tudor Vladimirescu Általános Iskola 6. osztályos diákjának, valamint Mihálydeák Saroltának, a marosvásárhelyi Művészeti Líceum 6. osztályos diákjának, akik az Írd meg magad! legfiatalabb versenyzői voltak. A pályázat kiírói minden résztvevőnek megköszönték a beküldött pályaműveket, irodalmi próbálkozásaik folytatására és a pályázat következő kiírásain való részvételre biztatva azon középiskolás alkotókat is, akiknek munkája most nem kerülhetett be a válogatásba.

Utolsó pillanatban állt össze a vers

Balla Eszter a zilahi Silvana Főgimnázium 11. osztályos tanulója, akinek versét a *Látó* fogja közölni. A diáklány úgy pályázott, hogy arról nem szólt senkinek, még a magyartanárjának sem. Bár ezzel nem okozott nagy meglepetést, hiszen jellemző rá, hogy részt vesz a

felolvasóesteken, kreatív írásfoglalkozásokon, felolvasószínházban, irodalmi körön, ahol többnyire a kortárs irodalomról szoktak beszélgetni, kilencedikesként a Mikes Kelemen országos magyar nyelv és irodalom tantárgyversenyen is részt vett – sorolta Szabó Katalin magyartanárnő, Eszter osztályfőnöke, aki azt is elmondta, hogy nagyon büszke a tanítványára. „Ez a siker nagyon motiváló erő, nemcsak Eszter számára, de mások számára is” – fűzte hozzá. „Utolsó pillanatban vettem észre a pályázatot, ezért nem szóltam senkinek” – válaszolta kérdésünkre Balla Eszter, elárulva azt is, hogy nem voltak kész versei, de voltak sorok, amelyeket utolsó este

Balla Eszter

épített verssé a kiírásnak megfelelően. Ahogy mondta, nem volt nehéz a kötelező téma, mert „ha adott a cím, a téma, akkor az elindítja az ember gondolatait. Könnyebb volt, mint a szabadon választható” – mondta Eszter, aki nem mulasztotta el a színház Facebook-oldalán megnézni a versvideókat. A saját versére is kíváncsi volt, hogy hogy hangzik, illetve a többiekre is. A videót meg is osztotta a saját oldalán az április 11. alkalmából. Akkor tudták meg az osztálytársai, barátai, hogy pályázott a versírói versenyre.

Az a hír, hogy a *Látó*-ban is megjelenik a verse, nagy meglepetést okozott számára, nagyon örült neki – mondta. Bár mindig állatorvos szeretett volna lenni, megnézte nemrég a Babeş–Bolyai Tudományegyetem bölcsészkarának a honlapját. Mint mondta, még nem döntött véglegesen.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

A nyelvhasználatot is megváltoztatta a pandémia

Erőteljesen befolyásolta, befolyásolja az írott és beszélt nyelv használatát is a járvány: új kifejezések, kölcsönszavak jelentek meg – fejtette ki Suba Réka, a Sapientia EMTE marosvásárhelyi kara alkalmazott nyelvészeti tanszékének oktatója. A docenst arról is kérdeztük, milyen mértékben érintik, károsítják az erdélyi magyar sajtótermékek nyelvhasználatát, a mindennapi nyelvhasználatot az idegen nyelvek felől érkező hatások.

Egész szócsaládok születtek

Rengeteg olyan, a járványhoz kapcsolódó kifejezéssel találkozunk nap mint nap, amelyeknek másfél éve a legtöbbünk számára még aligha lett volna értelme, mára azonban a szókincsünk részévé váltak. Suba Réka, a Sapientia EMTE marosvásárhelyi kara alkalmazott nyelvészeti tanszékének oktatója, a romániai magyar audiovizuális és online média nyelvhasználatát vizsgáló munkacsoport tagja is kutatta, kutatja ezt a témát. Azt, hogy a különböző tudományágak szakszavai meggyökereszen nyelvhasználati változatban, egész szócsaládokat hoznak létre, és ekként kerülnek át a mindennapi nyelvhasználatba. Kérdésünkre, hogy melyek azok a legfontosabb nyelvi jellegzetességek, amelyek a pandémia nyelvi hozadékaiknak tekinthetőek, és melyek kutatásának legfőbb következtetései, Suba Réka elmondta: általában véve a nyelvi változás a társadalom szükségletei szerinti állandó nyelvi alkalmazkodást mutatja. „Úgy tűnik, a pandémia idején a különböző tudományágak szakszavai, de főként az orvosi szaknyelv kulcsszavai és sajátos kifejezései terjedtek el, ugyanolyan gyors iramban, mint maga a vírus” – mondta Suba Réka.

A nyelv mindig is reagált, reagál valamiképpen a világ változásaira, tükrözi azokat. A járványhoz kapcsolódóan rengeteg neologizmus, mozaikszó, rövidítés jelent meg a magyar nyelvben is, elég, ha csak olyanokra gondolunk, mint: covidos, ECDC – Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (European Centre for Disease Prevention and Control); vészhelyzeti program, epidemiológiai kockázati

terület, fertőzőségi ráta. Suba Rékától azt is megkérdeztük, vajon ezek a specifikusan a mostani járványhoz kapcsolódó szó szerkezetek a pandémia elmúltával is megmaradnak a nyelvben, vagy pedig lassan kikophatnak, mi lehet ezeknek a szavaknak a sorsa. „A jelenlegi világ-

A különböző szakmák és tudományterületek egyetemes magyar terminológiája, a hivatalos és jogi nyelv, valamint a közéleti nyelv hosszú időn keresztül jórészt hozzáférhetetlen volt a romániai magyarság számára a korlátozó és tiltó nyelvpolitika folytán. De még jelenleg sem kedvez a fentebb felsorolt nyelvi változatok megismerésének, elsajátításának, esetleg művelésének és használatának sem az oktatáspolitikai, sem pedig a mindennapi gyakorlat.

járvány okozta nagy méretű és ütemű változás, az életformánk jelentős átalakulása, életszemléletünk ártértékelődése szükségszerűen együtt járt rengeteg új fogalom születésével is, amelyeknek megnevezése természetes igény. Ennek

az igénynek a kielégítésére, a helyzethez való gyors alkalmazkodás hatására árasztották el nyelvünket teljesen új szavak és kifejezések, vagy addig ritkábban használt szavak keltek új életre megváltozott jelentéssel. Ezekkel az újonnan keletkezett vagy újszerűen használt kifejezésekkel kapcsolatban megoszlanak a vélemények, nyelvenként más és más a megítélésük” – mondta az oktató. Hozzátette, a magyar nyelvre vonatkozóan nagyobb részüket alkalmi jellegű nyelvi képződménynek tekintik, és csak kisebb részüket sorolják az új valóság megnevezésére szolgáló neologizmusok körébe, világszinten viszont a modern lexikográfiai eszközök gyors alkalmazkodási képességét követhetjük nyomon abban a gyakorlatban, hogy a nagynevű szótárak már 2020 tavaszától kezdődően bevezették online változatukba az új keletű kifejezéseket. „Ha kiállják az idő próbáját, akkor bekerülnek a szótárak klasszikus, papíralapú változataiba is” – mondta Suba Réka.

„Távoktatás”, „távrendelés”

Rengeteg, a járványhoz kapcsolódó idegen szó is szerepel „magyarosítva” a mindennapi nyelvben és a sajtónyelvben egyaránt. Ilyen például az izolálás, intubálás, pozitivitási arány, reaktogenitás stb. Suba Rékát arról is kérdeztük, a sajtónyelv és/vagy hétköznapi nyelvhasználat igyekszik-e az idegen szavak magyarítására, vagy pedig előszeretettel átveszi az idegen szavakat. Hiszen különösen érdekes ez az erdélyi magyar nyelvhasználat kapcsán, ugyanis mi Erdélyben román sajtótermékeket is fogyasztunk (tévét, rádiót, internetet), és általában véve számos, a

román nyelvből érkező szó honosodik meg az erdélyi magyarok nyelvhasználatában. „A sajtónyelv igényesebb nyelvhasználati változatot képvisel, mint az élőnyelv, úgyhogy jelentős eltérések vannak a két nyelvhasználati mód között. Csak egy példa álljon itt az új nyelvi jelenségekre és eljárásokra vonatkozóan: a sajtónyelvben nem találni olyan szóelvonással keletkezett igéket, rövidült alakokat, mint a távdoigozik, távoktat, távtanul, távrendel stb., bár az élőnyelv előszeretettel használja, valószínűleg a kialakult helyzet szokatlanságát mintázó idegenszerűsége okán” – mondta az oktató. Hozzátette, ami az idegen szavakat illeti, ezek fogalmi neologizmusokként kerültek át a nyelvbe, új tárgyak, intézmények, szervezetek, eljárások vagy fogalmak megnevezésére, és a kölcsönelemek nagy része az orosz szaknyelvből származik, például:

A tömegkommunikáció árasztotta egyirányú információözön egyre nehezebben dolgozható föl az egyes ember számára, mivel a hasznos információ mennyiségénél sokkal nagyobb mértékben nő a hasznavehetetlen üresjáratoké, és éppen ez a redundancia az, ami megnehezíti a szelektálást.

pandémia, izolálás, intubálás, pozitív esetszám, pozitívítási arány, vírusvektor, genomszekvenálás. Megjegyezve, utóbbi esetében, miután áttértek a mentőszolgálatok rendelkezésére álló hagyományos hordágyak használatára, és kivonták a használatból a speciálisan kialakított hordágyakat, értelemszerűen maga a kifejezés is eltűnt.

Az oktatásnak is lenne feladata a nyelvhasználat terén

Az egyetemi oktatóval arról is beszélünk, hogy a járványtól, az ahhoz kapcsolódó szavaktól függetlenül milyen mértékben jellemző az erdélyi magyar

sajtótermékekben, mindennapi nyelvhasználatban az idegen, román vagy angol nyelvből beszivárgó idegen kifejezések használata. „Az idősebb nemzedék tagjai jól tudják, a különböző szakmák és tudományterületek egyetemes magyar terminológiája, a hivatalos és jogi nyelv, valamint a közéleti nyelv hosszú időn keresztül jórészt hozzáférhetetlen volt a romániai magyarság számára a korlátozó és tiltó nyelvpolitika folytán. De még jelenleg sem kedvez a fentebb felsorolt nyelvi változatok megismerésének, elsajátításának, esetleg művelésének és használatának sem az oktatáspolitikai, sem pedig a mindennapi gyakorlat. Így ezek a nyelvi változatok vagy csak részlegesen vagy keverten – szükségtelen, sőt adott esetben mértéktelen átvételekkel tarkítva – vannak jelen a kisebbségi nyelvváltozatokban” – mondta az egyetemi oktató. Hozzátette, elsősorban ezeket a hiányokat kellene maradéktalanul pótolnia ma az oktatásnak, valamint az írott és audiovizuális sajtónak, mégpedig a nemzeti nyelv meglévő elemeivel, a művelt közmagyar főváltozat előtérbe állításával. „Ez nem a nyelvjárások háttérbe szorítását kellene, hogy jelentse, hanem sokkal inkább a köznyelv erősítését, a nyelvvesztéssel fenyegetett területeken a társadalmi változatok funkcionális leépülésének lassítását, a magyar nyelvterület egyre bizonytalanabbá váló határainak megerősítését. A kisebbségi magyar nyelvváltozatokban azonban a nyelvi erózió jelenségei nemcsak lexikális szinten, hanem a hangsúly, a hanglejtés, a beszédtempó, a ritmus, a szünet, a hangerő, a hangszínezet szintjén is megmutatkoznak” – mondta Suba Réka. Úgy fogalmazott, ez napjainkban még sokkal fontosabb kérdésnek tűnik, mint a szókincs szintjén tetten érhető kölcsönelemek és idegen szerkezetek problémája.

A román hatására felgyorsult a magyar beszédtempó

„A hanghasználati jellemzők szintjén jól érzékelhető különbség van a román és magyar intonáció, beszédritmus és hangsúlyviszonyok között: a román intonációja sokkal változatosabb és egyben élénkebb is, nagyobbak a hangmagasság határértékei, gyorsabb ritmusú és erőteljesebb beszédtempójú nyelv.

Ennek hatására, főként a kereskedelmi rádiók esetében figyelhető meg, hogy a magyar beszédtempó is némileg felgyorsult, hangosabbá és élénkebbé vált, valamint sajátos helyi ritmusa és intonációja alakult ki” – fejtette ki az egyetemi oktató. Arra is kitért, hogy a magyar beszéd dallamához és hangzásához szokott fül felfigyel és érzékenyen reagál minden hibajelenségre: az idegen mintákat követő hanglejtésre, a ritmushiányra, a hangsúlyozási és hangképzési hibákra, a helytelen mondat- és szöveg dallamra stb. „A nyelvi erózió jelenségei között tarthatjuk számon azt a folyamatot is, amely odavezetett, hogy ingadozóvá vált vagy teljesen megszűnt az időtartambeli különbség: a hosszú vagy kettős mássalhangzók és a hosszú magánhangzók röviden vagy a megszokottnál rövidebben hangzanak, a beszéd pedig egyre ritmustalanabbá és pattozóbbá válik” – sorolta Suba Réka.

Károsító kommunikációs áradat

Az egyetemi oktató azt mondta, durva hangsúlyozási hibának minősül például a toldalékok fölösleges hangsúlyozása, ami együtt jár a dallam felkapásával, vagy az összetett szó széttagolása a kettős hangsúly vagy az utótag túlhangsúlyozása által, a jelzett szó túlzott hangsúlyozása a jelző helyett, a keresztnév hangsúlyozása a környezeti nyelvek hatására stb. „Azzal is számolnunk kell, hogy maga a kommunikációs áradat is károsító és szennyező hatású. A tömegkommunikáció árasztotta egyirányú információözön egyre nehezebben dolgozható föl az egyes ember számára, mivel a hasznos információ mennyiségénél sokkal nagyobb mértékben nő a hasznavehetetlen üresjáratoké, és éppen ez a redundancia az, ami megnehezíti a szelektálást” – mondta az oktató. Úgy fogalmazott, nyelvi tekintetben ennek a napjainkat jellemző általános jelenségnek az eredménye az egyre gyorsabbá váló beszéd, az artikuláció fellazulása, az akusztikai skála beszűkülése, az egyes részletek fontossági hierarchiájának elmosódása, a terpeszkedő kifejezések és a személytelen közlés eluralkodása.

KISS JUDIT

mko@communitas.ro

Nyolc megye iskolásai mérték össze tudásukat a Bölcs Diákok versenyen

Kreatív megoldások „reflektorfényben”

Kola-gén, Tűzfarkasok, Csatacsőrű Emlősök, Nem tudjuk hol a máj – tulajdonképpen már a csapatnevekkel elkezdődik a Bölcs diákokban a kreatív tudásverseny, és nem volt ez másként a 2020-21-es tanévben online lebonyolított tizenegyedik kiadással sem. Az április végi döntőben a nyertes a szatmárnémeti Hám János Líceum Ökomanók csapata lett.

A Communitas Alapítvány és a Kolozsvári Református Kollégium által a Babeş-Bolyai Tudományegyetemmel partnerségben szervezett vetélkedő a tavalyi témát folytatta: „Örökségünk: a Föld”. A 38 három-négy fős középiskolás csapat közül 11 jutott az április végén szervezett online döntőbe, ahol Tolsztoj Anna Kareninája alapján rögzített jelenetet és *Hogyan telnek napjaink a járványhelyzetben?* tematikájú kisfilmet mutattak be, majd harminc kérdéssorból álló feladatlapot kellett kitölteniük a megadott szakirodalom alapján.

A Nagykárolyi Elméleti Líceum Inter Nos elnevezésű csapata

A vetélkedő mindenkorri célja a tanulók érdeklődésének felkeltése természeti és kulturális értékeik iránt olyan interaktív, szórakoztató feladatok segítségével, melyek az elméleti tudás gyakorlati felhasználása által átfogó, összefüggéseket kereső világkép kialakítására ösztönöznek.

Tágítják a látókört

A Hám-líceum tizenegyedikeseiből álló csapata harmadik alkalommal vesz részt a vetélkedőn. Cuculeanu Krisztián szerint a Bölcs Diákok arra sarkallta őket, hogy kicsit kilépjenek a komfortzónájukból, és megismerkedjenek a világ-irodalom számos kiemelkedő alkotásával, utána nézzenek bolygónk természeti

kincseinek, olvassanak különböző népek kultúrájáról és mitológiájáról. „Az idei országos fordulóra olyan aktuális témákból készültünk, mint az immunrendszer és az oltások működése, melyek kiegészültek az Anna Karenina cselekményével és Szibéria földrajzával. Mindenkinek szeretettel ajánljuk, hogy próbálja ki magát ezen a versenyen, mert nemcsak a látókörüket tágítják, nemcsak széleskörű ismeretekre tehetnek szert általa, hanem életre szóló barátságokat is köthetnek.” – mondta a Szatmár.ro hírportálnak a nyertes csapat tagja.

Dr. Markó Bálint, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem rektorhelyettese szerint fontos az idei téma a természetről, a környezetről: „Sokszor ott vettünk, hogy nem látjuk, mennyire gyönyörűek azok a sziklagyepek a Nagyagymáson, vagy milyen szépek a Retyezát tavai. Egy ilyen vetélkedő ezt teszi lehetővé, hogy felfedezzük ezeket a mindennap ott levő, de egyébként gyönyörű és ritka szépségeket.”

„A Bölcs Diákok vetélkedő több dologra is megtanított minket. Hozzá kellett szoknunk ahhoz, hogy csapatban dolgozzunk, ami talán azért is volt nehéz, mert a munkánk minőségétől nem csak a mi eredményünk, hanem a csapattársainké is függött. Szerencsére a kezdetektől fogva jól tudtunk együtt működni” – nyilatkozta a Nagykárolyi Anziksznak Bartha Natália, a Nagykárolyi Elméleti Líceum harmadik helyezett nyert csapatának egyik tagja.

Nagyon megváltoztatta a versenyt, a vetélkedőt és az egész oktatást is az online rendszer, az online tér – vélekedett dr. Kádár Magor, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem egyetemi docense. „Kihívás a diákoknak, hogy milyen megoldásokat tudnak találni a közreműködésre a saját csapatukon belül” – fogalmazott.

Izgalmas kihívásnak találta a feladatlapok elkészítését dr. Silye Lóránd, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Geológiai Intézetének oktatója, akinek meg

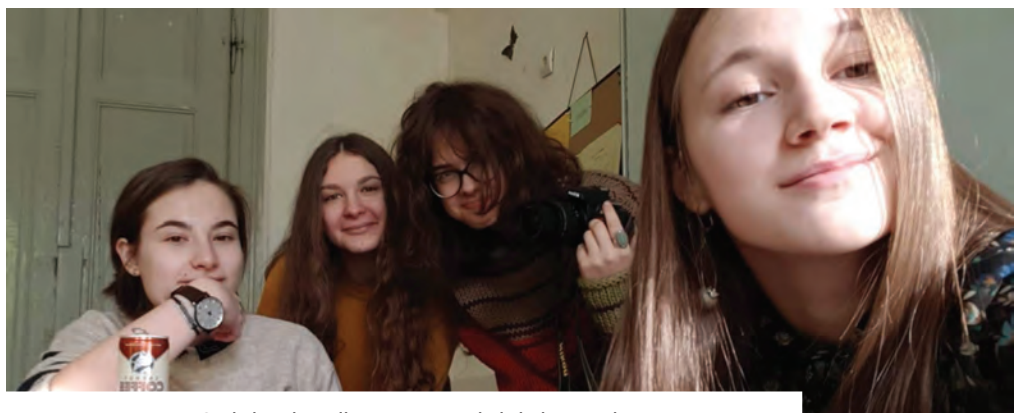
kell találnia a módját, hogyan kösse a geológiát az irodalmi szöveghez.

Ellensúlyozni az elméleti oktatást

Molnár Galaczi Júlia, aki a Bölcs Diákok vetélkedő feladatlapjait készítette, úgy véli, nagy szükség van az interdiszciplináris és gyakorlati feladatokon alapuló vetélkedőkre, ezek hiánypótlóak az aktuális tanügyi rendszerben. Elmondta: a feladatokkal ellensúlyozni akarják azt a rengeteg elméleti oktatást, amit a tanügyi keret előír. Azokat úgy fogalmazzák meg, hogy összefüggések azonosítására ösztönözzék a diákokat, és egyszerre több tantárgy tematikájába engednek betekintést, mint például, kémia, biológia, irodalom, matematika.

Az országos döntőre kijelölt bibliográfia tematikája Oroszország és azon belül Szibéria tanulmányozását tűzte ki célul, ehhez kapcsolódtak az orosz kultúrát érintő zenei és vallási kérdések, illetve Lev Tolsztoj Anna Karenina című műve is.

„Lassan megszokottá válik mindenki számára, hogy életünk jelentős része átköltözött a virtuális világba, hiszen immár több mint egy éve amellet, hogy egy számítógép – esetleg táblagép vagy okostelefon – képernyőjén keresztül szemléljük a világot, tevékenységeink is jórészt az internet felhasználásával zajlanak, annak minden előnyével és hátrányával együtt. Mikor a Bölcs Diákok vetélkedőt útnak indítottuk, még igazi kuriózumnak számított az, hogy a diákok interneten keresztül kapták a feladatlapokat, és hasonló módon kellett visszaküldeniük a megoldásokat is, és bár az évek során egyre nőtt az internetes versenyek száma, azt mi sem gondoltuk volna, hogy a 2020–2021-es tanévben ez lesz a versenyzés egyetlen járható útja – összegezte Molnár Galaczi Júlia. – Ehhez képest az idén a XI. Bölcs Diákok országos döntője is online zajlott, április

A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium Nem tudjuk, hol a máj elnevezésű csapata

30-án minden csapat a saját városából jelentkezett be a már hagyományossá vált megmérettetésre. Nyolc megye diákjai mérték össze tudásukat az online térben zajló Kahoot-kvízen, és bizonyították háttérrel kreativitásukat a versenyre készített kisfilmekben. A vetélkedő mindenkor célja a tanulók érdeklődésének felkeltése természeti és kulturális értékek iránt olyan interaktív, szórakoztató feladatok segítségével, melyek az elméleti tudás gyakorlati felhasználása által átfogó, összefüggéseket kereső világkép kialakítására ösztönözzek. A vetélkedő az idei tanévben a világ különböző tájegységeinek környezetvédelmi problémáival, valamint az aktuális járványhelyzettel foglalkozott. Az országos döntőre kijelölt bibliográfia tematikája Oroszország és azon belül Szibéria tanulmányozását tűzte ki célul, ehhez kapcsolódtak az orosz kultúrát érintő zenei és vallási kérdések, illetve Lev Tolsztoj Anna Karenina című műve is. A zsűri feladata nem volt egyszerű, hiszen bár a kvízfeladatok pontozása egyértelmű, sőt automatizált volt, az Anna Karenina című regényből szabadon választott jelenetet bemutató kisfilmek, illetve a karantén egy napját diákszemszögből bemutató videók igencsak változatos, sokszínű, frappáns megoldásai között már nehezebb volt differenciálni. A tartalmat, kreativitást és kivitelezést értékelő pontozás eredményeként az idei legbölcsebb diákoknak a szatmári Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum Ökomanók csapata tagjai bizonyultak (Scheffler Tamás, Cuculeanu Krisztián, Szabó Boglárka, Gádoros Mátyás, vezetőtanár: Simon Laura), akiket a dobogó második helyén a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Elméleti Líceum Nem tudjuk, hol a

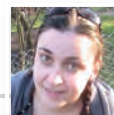

A szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum Ökomanók csapata

máj csapata, valamint harmadik helyén a Nagykárolyi Elméleti Líceum Inter Nos csapata követett. A helyezéstől függetlenül azonban elmondhatjuk, hogy mindenki nyertes ebben a versenyben, hiszen erről a vetélkedőről bátran állíthatjuk, hogy nem csupán a cél, hanem a célig vezető út is nyereség, mivel tanulásról, csapatépítésről, barátságok megerősödéséről, közös célokért való együttműködésről szól – foglalta össze Molnár Galaczi Júlia.

KEREKES EDIT

keredit@yahoo.com

Kostyák Márta kolozsvári zongoratanárnő pályájáról, hangszeroktatásról

Lényeg, hogy a zene beépüljön az ember életébe

– *Hogyan válhatott hangszeratanárrá valaki az 1980-as években? Miért hangszeratanár, és miért zongora?*

– A 80-as években nehezen vált hangszeratanárrá az ember. A Ceaușescu-rendszerben akkorra annyira eldurvult a helyzet, hogy az egyetemeken humán szakokra alig lehetett bejutni. A konzervatóriumokban hangszerre két-három helyet adtak. Nem is jutottam be.

Férjhez mentem, szültem három gyermeket, és helyettes zongoratanárként dolgoztam a csíkszeredai művészeti iskolában. Aztán a '89-es fordulat után beindították a brassói egyetem keretén belül a zenefakultást. Ott végeztem el az első két évet hangszeres előadói, illetve hangszeratanári szakon. Brassóba ingáztam (megjegyzem, még nem volt akkreditált a szak, és nagyon keményen hajtották az embert, bizonyítaniuk kellett), otthon három gyerek, tanítás, háztartás, jó nehéz volt. A férjem maximálisan támogatót a dologban, aztán állást ajánlottak neki Kolozsváron, és hazaköltöztünk. Ő ugyanis kolozsvári volt. Hogy miért épp hangszeratanár, és miért épp zongora? Nagymamámnak volt egy zongorája. Ő magyar nótákat játszott, szépen énekelt. Édesapám is „jó fülű” volt, félig szász lévén még jódlizni is tudott, ennyire voltunk muzsikus család. Otthon családi eseményeken mindig volt magyar nótázás, emlékszem, terceltek egymásnak, olyan „muzsikus lelkek” voltak. Senki nem volt hivatásos zenész. Azóta mindhárom gyermekem, mind a hat unokám ezen a pályán indult és halad. Ez már „nagyapai örökség” is, ugyanis a férjem családjában dédszüllőig visszamenőleg mindenki zenész volt. Úgyhogy ebben élek, élünk, körvölvesz kívül-belül.

– *Hogyan látod, mi kell ahhoz, hogy valaki hatékonyan taníthassa a gyerekeket egy hangszer használatára?*

– A hatékony hangszeratanár szerintem elsősorban következetes. Ami a gyakorlás iránti elvárását illeti, hajthatatlan. Rendszeres, de hát ez már az elsőből következik. A muzsikálást hangszerjátéknak is nevezik, csakhogy ez távolról sem játék, ez munka, amit, ha eleget gyakorolt az ember, „játszi könnyedséggel” végez.

– *Változott-e az évek során a hangszeroktatás és annak módszertana?*

– Ó, ez nagyon bonyolult kérdés és bizony sokat változott. Úgy kell elképzelni, hogy annyit változott a hangszeroktatás, mint amennyit a világ körülöttünk. Másak a gyerekek is. Másak a nevelési elvek. Sokkal lazább a világ. Az a fajta hangszeratanulás-tanítás, amin én nőttem fel, sok lazaságot nem engedett meg. Most mások az elvárások is egy zeneiskolával szemben. Régen az

Hogy miért épp hangszeratanár, és miért épp zongora? Nagymamámnak volt egy zongorája. Ő magyar nótákat játszott, szépen énekelt. Édesapám is „jó fülű” volt, félig szász lévén még jódlizni is tudott, ennyire voltunk muzsikus család. Otthon, családi eseményeken mindig volt magyar nótázás, emlékszem, terceltek egymásnak, olyan „muzsikus lelkek” voltak.

Kostyák Márta 1961. június 15-én született Marosvásárhelyen. 1980-ban érettségizett a marosvásárhelyi művészeti iskolában, majd férjét követve Csíkszeredába költözött, ahol előbb a Művészeti Népiskola balett osztályában volt korrepetitor, majd a művészeti iskolában helyettes zongoratanár. Csíkszeredában született mindhárom gyermeke. A '89-es változások után két évig a brassói egyetem zene fakultásán tanult, majd a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémián diplomázott előadói és zongoratanári szakon. 1994-től a kolozsvári zenelíceum, ma Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium zongoratanára.

járt zeneiskolába, aki zenész akart lenni. Aki kedvtelésből akart hangszeren játszani, az magánórára járt. Most sokkal többen jönnek olyanok, akik nem hivatásszerűen akarnak muzsikálni. És az van, hogy a rendszer egy kalap alá veszi a kettőt, és nekünk, tanároknak kell nagyon rugalmasnak lennünk, mindkét réteg igényeit kielégíteni. Ez nekem, aki még annak idején az orosz iskolán nőttem fel, elég nagy kihívás. Abban az időben megkövetelni a gyerektől, hogy gyakoroljon, természetes volt. Mostanság már a „követelmény” szót kiejteni sem szokás.

Úgy gondolom, a hivatásos és nem hivatásos zenészképzést külön intézményekben kellene tanítani, ahol az elvárások az igényekhez igazodnak. Vannak már magán-zeneiskolák, ahol nem hivatásos zenészeket képeznek, sőt vannak olyan módszerek, amelyek kimondottan a kedvtelésből muzsikálni akaróknak való. Ilyen pl. az utánnázással való tanulás. A tanár előjátssza a darabot, a gyerek szintjének megfelelően persze, s a gyerek utánózik. Improvizálnak, játszanak, nagyon izgalmas lehet. Én ezt a módszert nem ismerem, nem használom.

– Milyen szerepe van a gyermekek fejlődésében a hangszerstudásnak?

– Itt nem annyira a hangszerstudást, mint inkább a tudás elsajátításának a folyamatát emelném ki. Mint már említettem, ez komoly munka. Aki meg akar tanulni egy hangszeren muzsikálni, annak rendszeresen kell dolgozni. Ehhez meg kell tanulnia beosztani az idejét. Betartani azt. A szülőnek feladata következetesen számonkérni az elvégzett feladatot. Később ez a következetesség „átszáll” a gyermekre. Ha tőle megkövetelték, ő is meg fogja követelni magától. Mint mondtam, a hangszerstanulás fegyelmet, kitartást követel. Úgy gondolom, hogy a gyermek személyiségfejlődésében mindennek nagy szerepe van. Segíteni fog neki a későbbiekben a nehezebb feladatokkal való megbirkózásban.

– Hogyan hat a hangszerstudás más személyiségterületekre, ezt hogyan tapasztaltad a tanítványaid körében?

– Úgy gondolom, hogy ez a hatás hosszú távon érvényesül, nem annyira az együtt töltött néhány év alatt mutatkozik meg.

– Van-e kedvenc zeneszerződ, zenei stílusod?

– Egyik nap Bach, másik nap Csajkovszkij. Azért említem csak ezt a két nevet, hogy a skála széles- és a kontraszt jó nagy legyen. Nincs kedvenc. De mondjuk azért egy négyszólamú fuga megtanításánál szebb intellektuális kihívást nem tudok elképzelni.

– Milyenek Kostyák Márta hétköznapijai?

– Iskola közben tanítás, nagyjából erre jut idő, vakációban unokázás és a

FOTÓ • PIXABAY.COM

A muzsikálást hangszerjátéknak is nevezzük, csak hogy ez távolról sem játék, ez munka, amit, ha eleget gyakorolt az ember, „játsszi könnyedséggel” végez

kert. Amit kiemelnék, hogy egy ideje belefér az életembe a reggeli olvasás. Nem készítek reggelit a gyerekeknek, nem csomagolok tízórait, nem szaladok ki tejért a kisboltba, nem vasalom a férjem ingét, nem kell befejezni az aznapi ebédet. Este betöltöm a kávéfőzőt, reggel alágyújtok, és amíg megiszom a kávé, olvasok, átgondolom a napomat.

– Milyen tanácsokat adnál a pályakezdő zongoratanároknak?

– Ha zeneiskolában tanító hangszeratanárról beszélünk, akkor azt tanácsolom, hogy tisztázza az elejét, hogy kinek mik az elvárásai. Ne akarjon profi zongoristát nevelni mindenkiből, hiszen manapság nem erről szól a zeneiskola; de az alapvetően fontos elvekből ne engedjen. A rendszeres munkát követelje meg. Hiszen, mint már említettem, ez a gyerek személyiségfejlődésében alapkö. A napjainkban kezdő zongoratanár már az „új idők” tanára, ebbe nőtt bele, másképp is viszonyul a világhoz, mint mi. A fent említett tanácsok azért nekik is szólnak.

– Milyennek látod a hangszeroktatás jövőjét? Milyen helyet fog elfoglalni a zene az oktatási rendszerben ötven év múlva?

– Én úgy képezem, hogy lesz egy nagyon vékony réteg, amely hivatásos

zenészek készül, s itt a mérce nagyon magas kellene legyen. És lesz egy olyan, sokkal szélesebb réteg, amely kedvtelésből muzsikál, mint mondtam, a kettőt külön intézményekben kellene tanítani, s akkor nem lenne semmi baj. A lényeg az, hogy a zene beépüljön az ember életébe, akár játszik később hangszeren, akár nem, akár hivatássá válik, akár nem.

Nem vagyok valami derűlátó az emberiség jövőjét illetően. Nem szeretnék sokat gondolkodni ezen, lehangol. Hová alakul az európai kultúra, milyen irányba? Milyen lesz ötven év múlva? Olvassunk csak egy kicsi Houellebecq-et. De ne legyünk ennyire pesszimisták, reméljük, hogy mindig marad egy olyan rétege a társadalomnak, amely igyekszik az értékeinket megőrizni, amely számára fontos lesz a kultúra. Lesznek olyan iskolák, ahol a zeneoktatás megtalálja a maga méltó helyét, illetve lesznek olyanok is, akik számára Platón neve nem fog idegenszerűen csengeni, és egyet értenek vele abban, hogy: „A zene erkölcsi törvény. Lényege a rendnek, és útja minden jóhoz, igazságoshoz és széphez vezet.”

BIRTA-SZÉKELY NOÉMI
bszekelynoemi@yahoo.co.uk

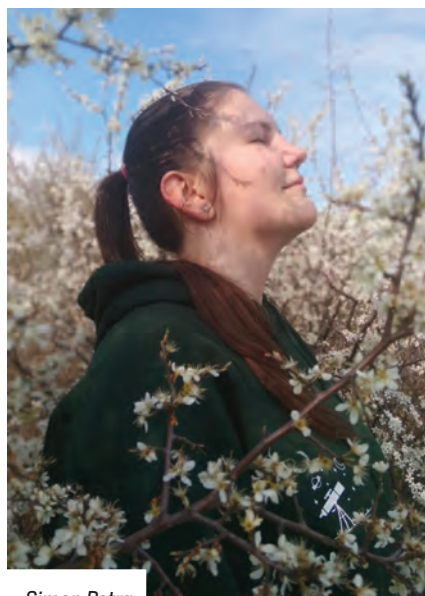

Búcsú az iskolától, felemás érzések az online oktatással kapcsolatban

A második olyan generáció fejezi be középiskolai tanulmányait, akik valószínűleg nem tudnak a járvány előtt megszokott ünnepi keretek közt elbúcsúzni az iskolától, és a hagyományos módszerek szerint dönteni jövőjükéről. Ennek kapcsán kerestünk fel május elején néhány Bihar megyei, az Ady Endre Elméleti Líceumban tanuló diákokat, akik készségesen megosztották tapasztalataikat az online oktatásról. Beszéltek az érettségire való felkészülésükről és a pályaválasztással kapcsolatos gondolataikról, elmesélték a legjobb és legkellemetlenebb élményeiket az iskoláról, és még utóvalóval is szolgáltak a jövő végzősei számára.

„Képes voltam helytállni úgy, hogy nem zseninek születtem”

Simon Petra: „Az online és a hibrid oktatás nehézséget okoz, mivel nem tudok úgy koncentrálni, mint az iskolában. Számomra sokkal jobb volt az, amikor fizikailag is jelen voltunk, és nem szólt bele a magánélet a tanulásba. A hibrid tanítást ugyanakkor rosszabbnak tekintem a teljesen online-nál, mivel a tanár képtelen két helyre is egyszerre odafigyelni, ez pedig veszteséget okoz a tanulási folyamatokban. A melléktantárgyaknál természetesen könnyít az

Simon Petra

internet, hiszen nem kell annyira odafigyeljünk, és képesek vagyunk az „érettségizős” tantárgyakra jobban összpontosítani. Persze ez így sem tökéletes, hiszen más az, ha a diák jelen van, és szemlélője az eseményeknek, mint ha a képernyő mögött elbújva mással foglalkozik. Mivel reális

beállítottságú vagyok, ezért nekem a nyelvek (például a magyar és a román) vagy a melléktantárgyak mindig nagyobb fejlődést okoztak. Sajnos nem vagyok az a fajta ember, aki nagy szókinccsel képes kifejezni a mondanivalóját, hanem egyszerűen a lényegre térek. Éppen ezért ósztól gazdaságinformatika szakra akarok menni, remélhetőleg Debrecenbe.

Az érettségire szükséges tantárgyat nyomják, ne pedig a telefonjaikat óra közben.

Mindig is érdekelt a business, a cégekben való munka, de az utolsó években a szívemhez nőtt az informatika, és azt sem engedném el. A közoktatás legkellemetlenebb helyzete számomra az online oktatás volt, hiszen nem tudtam úgy talpon maradni, mint a szemtől szembeni oktatásban – még akkor is, ha ez a jegyeimen nem látszik. A legjobbnak ugyanakkor a kilencedik osztályt mondanám, mivel akkor ismerkedtem meg a mostani iskolaközösséggel, ahol sok jó tanuló között is képes voltam helytállni úgy, hogy nem zseninek születtem. A jövő generációinak pedig azt javasolnám, hogy ha Magyarországra mennek egyetemre, akkor a tanulást semmiféleképpen se hanyagolják el, mert ott az utolsó két év médiája nagyon sokat számít. Ha pedig itthon maradnak, akkor az érettségire szükséges tantárgyat nyomják, ne pedig a telefonjaikat óra közben. Az idejüket osszák be jól még akkor is, ha nehezükre esik elszakadni a saját, pihenéssel töltött óráktól. Magamon látom, hogy érdekesebb a feladatokra összpontosítani, és majd csak később pihenni, egy sikeres érettségi után.”

„Mezőgazdasági mérnöki szakon szeretnék tanulni”

Szabó Ádám Krisztián: „Nem viseltem túl jól az elmúlt időszakot. Ha csak az online felületen való oktatásról szeretnék beszélni, akkor azzal is adódtak nehézségeim. Részt vettem az óráimon rendszeresen, és szerencsém is volt, mivel olyan tanáraink vannak (még egy kevés ideig), akik komolyan veszik a tanítást még ebben a helyzetben is, és próbálnak a lehető legjobban felkészíteni minket. Ők mindig igyekeznek az internetes térben tartott órákat is úgy megtartani, hogy azok a lehető legközelebb álljanak a hagyományos, megszokott tanításhoz még akkor is, ha ezt néha a saját költségükből kell megoldják. Mindemellett nagyon vágyom vissza az iskolába, mivel mégis az az igazi oktatás. Úgy vélem, hogy szemtől szemben tud az ember a legtöbbet tanulni, és a legtöbbet tanítani is. Az online tanítás által semmiképpen nem lett könnyebb az élet, de próbálom ezeket a nehézségeket áthidalni, és ebben segítenek a tanáraink is, akik a nehéz

helyzet ellenére igyekeznek a lehető legtöbb tudást és tananyagot biztosítani számunkra. Ők is, ahogyan mi, diákok is próbáljuk az aktuális állapotok között kihozni magunkból a legtöbbet. A matematikával vannak a legnagyobb gondjaim jelenleg, hiszen sokat kínlódom, és még vannak témakö-

A matek ugyanis több magyarázatot és gyakorlást igényel, amit az online felületen nehéz megteremteni.

rök, amiket át kell ismételjek. Talán azért pont ez, mert ezt nem olyan könnyű megérteni, mint egy verselemzést vagy valami hasonló humán tantárgyat. A matek ugyanis több magyarázatot és gyakorlást igényel, amit az online felületen nehéz megteremteni. A pályaválasztás is nehezebb most nekünk, mint azoknak, akik 1–2 éve végeztek, mivel

Szabó Ádám Krisztián

az iskolába senki nem teheti be a lábát diákokon és tanárokon kívül, így egyetemre népszerűsíteni sem jöhetett senki sehonnan. Online bemutatókból tudunk tájékozódni, ami ugyan nem rossz, de mégsem olyan, mint amikor eljönnek az egyetemisták és élőben tartják meg az előadást. Ősztől mezőgazdasági mérnöki szakon szeretnék tanulni, mivel ez az, ami engem igazán érdekel és foglalkoztat. Mondanom sem kell, hogy a legkellemesebb élményeim az iskolai évek során azok az osztálykirándulások, amik összekovácsoltak minket. Emellett külön kiemelném a matematika-tanárnőhöz kapcsolódó tapasztalataimat, aki mindig is úgy kezelt minket, és olyan szertettel állt hozzánk, mintha a saját osztálya lennénk. Ha valakin úgy látta, hogy nincs vele minden rendben, azt felkereste, és érdeklődött iránta. A legkellemetlenebb élményeimet sajnós az osztályfőnökömhöz tudom kötni, akinek sosem voltam a kedvence, és ez sajnós meg is látszott a viszonyunkban. A jövőre érettségiző generációnak

ugyanakkor azt tanácsolom, hogy élvezzék ki a következő periódust, mert gyorsan fog elszaladni mellettük az utolsó év – sokkal gyorsabban, mint az addigiak. Tanuljanak, válósítsák meg az álmaikat, és foglalkozzanak azzal, amit szívesen csinálnak. Kívánom nekik, hogy ami az utolsó évvel jár, abban legyen részük – ami sajnós nekünk nem lehetett a megszorítások és a járványhelyzet miatt. Figyeljenek egymásra is, mert ez az utolsó közös évük. Kívánok nekik sok sikert az érettségihez és a továbbiakban is!”

„Valahogy át kell tudni vészelní ezt az időszakot”

Bakos Dóra: „Az elmúlt időszak mindenképpen nehéz volt, tele lemondásokkal. Sok időbe telt hozzászokni az online, valamint a hibrid oktatáshoz mind nekünk, mind a tanároknak is. Sok mindenből kimaradtunk és egy évet szín-

Bakos Dóra

te elveszítettünk az életünkben. Az online oktatás hatékonysága ugyanakkor vitatott, véleményem szerint nagyon egyénfüggő: azok, akik saját magukat képesek motiválni, és nem csak a jegyekért tanulnak, valószínűleg jobban bírják a helyzetet. Nekem például az internetes tanulás azt

Azok, akik saját magukat képesek motiválni és nem csak a jegyekért tanulnak, valószínűleg jobban bírják a helyzetet.

jelentí, hogy sokkal többet tudok foglalkozni a számomra fontos tantárgyakkal, mivel a nem érettségi tantárgyakkal nem kell annyit törődjek. Belátom, ez nem a helyes hozzáállás, de valahogy át kell tudni vészelní ezt az időszakot, és önérből kell többet hozzátenni. A magyar irodalommal gyűlik meg a legtöbb bajom, mivel ahhoz volt (és van is) a legkevesebb motivációm, valamint az érettségi tételek megfogalmazása ennek a tantárgynak az esetében a leginkább elvont és megfoghatatlan. A vírushelyzetre való tekintettel

a legtöbb intézmény online nyílt napokat és más netes tevékenységeket szervezett a pályaválasztás elősegítésében. A belföldiekről az iskola vezetősége és az osztályfőnökök tájékoztattak minket, de a külföldiekről magunknak kellett értesülnünk. Tisztában vagyok azzal, hogy a romániai intézményeknek az itthon maradást kell pártolniuk, de attól még valamilyen formában értesíthetnének minket más lehe-

Ez az online/élő oktatás dilemma érzelmi hullámvasút volt.

tőségekről is. Az elmúlt tizenkét év kapcsán rengeteg jó és kevésbé jó élménnyel tudok elszámolni. Az osztályommal töltött idő és a különböző cserediákprogramok mindenképp az élen járnak, amire mindig szívesen gondolok majd vissza. A kellemetlenebb tapasztalataim pedig az oktatásban történő folyamatok bizonytalanságnak köszönhető, valamint annak, hogy mindent csak a legutolsó pillanatban lehet megtudni. A tizenegyedikeseknek azt tudom tanácsolni, hogy még nyáron dolgozzanak el: mi számukra a fontos, rendszerezék ezeket, és ősztől pedig teljes gőzzel dolgozzanak a céljaikért. Mindamelllett azért ne felejtse el kikapcsolódni, és időt tölteni az osztályukkal és a barátaikkal, hiszen nem tudják, mit hoz majd a jövő.”

Az osztálytársak közt nagyon erős kapcsolat épült ki

Szűcs Márton: „A járvány elején elhangzott az a bizonyos kijelentés, hogy „csak két hétről van szó”. Akkor még örültem, hogy kaptunk egy vakációt a semmiből, úgyse fogja senki ellenőrizni mit csinálunk. Azóta ez az online/élő oktatás dilemma érzelmi hullámvasút volt mind nekem, mind sok más, az én helyzetemben lévő diák számára. Hol online szeretnék lenni, hol visszamennék. Mindenesetre nekem kezd elegendő lenni a netes tanulásból főleg azért, mert sok nem érettségi tárgyra szinte ugyanolyan komolyan kell készülni mint azokra, amik meghatározzák hol, hogyan és mit tanulunk tovább. Ezt egy kicsit abszurdnak, fölöslegesnek és időpazarlónak érzem. Szerencsére az online oktatás kezdete óta az érettségi tantárgyakból mindig volt óránk, bár ugye teljesen más formában, de ezekhez több mint egy év alatt hozzá tudtam szokni. A nemrég megtörtént próbaérettségi nekem nagyon jól jött, rádöbbsentett, hogy mitől kell tartanom bő egy hónap múlva. Szerencsére átmenőt írtam mindenből, sőt még a hatos feletti átlag is meglett, ami azt igazolja, hogy számomra sikeres volt az online oktatás. Az viszont sosem derül ki, hogy mi lett volna, ha a felkészülést az iskola falain belül folytatjuk le. A lényeg, hogy próbáltam és érettségiig még próbálom a legtöbbet kihozni ebből az oktatási formából. A fizika számomra az a tantárgy, amit kevésbé értettem meg a netes tanulás során, és bár nem arról van szó, hogy ez nem érdekel, viszont sosem voltam kiemelkedő belőle. Emiatt is maradtam le, és hanyagoltam el amikor átmentünk online oktatásba, amit bár sajnállok, de ezen változtatni már nem tudok. Szerencsére még a járvány előtt leszűkítettem azon egyetemek listáját, ahová jelentkezni szeretnék, így könnyebben tudtam tájékozódni az ajánlatok közül. Nekem az egyetemválasztás volt az a dolog, amit a

legkevésbé befolyásolt a járvány: nem hiszem, hogy más-hogy vagy hamarabb döntöttem volna, ha minden maradt volna a régi ben. Az iskolás élményeim többsége kellemes. Nagyon jó osztály- és iskolaközösségben volt részem, sok olyan emberrel találkoztam, akik pozitív hatással voltak

Szűcs Márton

rám, szinte minden emberi kapcsolatomat a 12 iskolában töltött évnek köszönhetem. Ami egyből eszembe jutott, az egy 11. osztályos osztálykirándulás Miskolcon, ahol nem maga a kirándulás volt a nagyon emlékezetes, hanem az, ahogy az osztály minden tagjával minden este együtt ültünk egy teraszon, és későig beszélgettünk. Akkor éreztem először, hogy az osztály tagjai között nagyon erős kapcsó-

Szinte minden emberi kapcsolatomat a 12 iskolában töltött évnek köszönhetem.

lat épült ki, amit csupán iskolába járással nem lehetett volna elérni. Kellemetlen élmény viszont kétségtelenül az az érzés, amikor rádöbbsentem, hogy nem mehetünk vissza se két hét, se két hónap, sőt lassan már egy éve se rendesen az iskolába. Ez az érzés egész hátralevő életemben kísérni fog, hiszen ezek az évek meghatározták az eddigi életemet és nem olyan lezárást kap, mint amelyet érdemelne. A jövőre érettségizőknek annyit tanácsolnék, hogy élvezzenek ki minden egyes pillanatot, gondolják át mindig, hogy megéri-e a sok stressz, és amit csak lehet, azt kezeljenek lazán, hiszen szinte semmi sem olyan komoly, mint amilyennek tűnik.”

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Közös tudatosításba kezdett a Bálványos Intézet és az Integratio Alapítvány

Kampánnyal erősítenék a magyar nyelvhasználatot az iskolákban

A magyar nyelvhasználatot, illetve a kétnyelvűséget népszerűsíti az iskolákban nemrég indított kampányban a Bálványos Intézet és az Integratio Alapítvány. A nyelvi asszimetria felszámolása elsősorban az erdélyi szórványban sürgős feladat, hiszen az iskolaválasztásra és más területekre is kihat.

A kolozsvári Bálványos Intézet és a temesvári Integratio Alapítvány a magyar nyelvhasználatot és a kétnyelvűséget népszerűsítő kampányt indított, mely különös figyelmet fordít a pedagógusok és tanintézetek vegyes családokhoz és az abból érkező gyermekekhez fűződő viszonyára. A kolozsvári beharangozó sajtótájékoztatón elhangzott: a tapasztalat szerint a magyar iskolákban dolgozó pedagógusokban nincs komfortérzés, hogyan kellene történnie a kommunikációnak olyan esetekben, ha az osztályban vegyes házasságból származó gyerekek is vannak, és például szülői értekezletre a román nemzetiségű szülő megy el. „Holott épp a tervezhetőség lenne a fontos, hogy felkészüljünk ilyen helyzetekre” – hívta fel a figyelmet Erdei Ildikó, a temesvári Bartók Béla Gimnázium igazgatója, az Integratio Alapítvány munkatársa. A temesvári alapítvány 2011 óta foglalkozik a témakörrel, a mostani kampány tehát több év tapasztalatából próbál megoldásokat megfogalmazni – hangzott el.

Hasznosított temesvári tapasztalat

Toró Tibor, a Bálványos Intézet kutatási igazgatója felvezetőjében elmondta: az intézet kutatásaiból egyértelműen az derül ki, hogy a magyar nyelvhasználat a magyar tanintézetekben is problémás lehet. Arra is fény derült, hogy a vegyes házasságból érkező gyerekekkel külön is foglalkozni kellene ahhoz, hogy felzárkózzanak, ha például egyáltalán, vagy nem megfelelően tudnak magyarul. Az intézet kutatásai ugyanis arra is rávilágítanak, azon gyerekek esetében is van esély arra, hogy magyar tanintézetbe iratkozzanak, akik román tannyelvű intézménybe járnak. Nemrég a Belényesi-medencében volt erre példa.

Erdei Ildikó online bejelentkezésében felidézte, hogy az Integratio Alapítvány 2011 óta foglalkozik a kérdéskörrel, akkor jelentetett meg tájékoztató füzetet nyelvilag vegyes családok részére. Ez konkrét gyakorlati tanácsokat tartalmazott arra vonatkozóan, mit tehetnek a szülők annak érdekében, hogy gyerekek kétnyelvű legyenek. Ugyanis számos olyan, vegyes házasságból származó

Ha azt látja, hogy a magyar nyelvnek csak az órán van létjogosultsága, akkor egyfajta nyelvi önkontrollt fog gyakorolni, háttérbe szorítja a magyar nyelv használatát a mindennapi életben.

gyerek került be a temesvári óvodák magyar csoportjaiba, aki nem tudott magyarul. Mivel a füzet nem bizonyult elegendőnek, képzéseket is tartottak a szülőknek a témában, majd honlapot indítottak a kétnyelvűség kapcsán, egy helyre gyűjtve össze a tapasztalatokat.

Fő célcsoport: a pedagógusok

Mivel a pedagógusoknál van az irányítás, a most indított kampány is elsősorban nekik szól – mondta el lapunk kérdésére Erdei Ildikó, aki szerint a kétnyelvűségi kampány nem valakik ellen irányul, sőt épp azt akarják megelőzni vele, hogy vita alakuljon ki a szülők között a nyelvhasználat kapcsán, ha például egy szülői értekezletre a román nemzetiségű szülő jön el. „Nem arról van szó, hogy nem akarunk románul

beszélni, de anyanyelven jobban megy” – indokolta a kampány első animációja által sugallt megoldást, miszerint ilyenkor a román nyelvre való teljes áttérés helyett a magyar nyelvű kommunikációt kell választani, és a román szülőknek román nyelvű összefoglalóval készülni. Az iskolaigazgató szerint a kampány a pedagógusok, intézmények és szülői bizottságok tapasztalatait fogja össze, ugyanis a temesvári kétnyelvűségi programot elvitték más erdélyi városokba, és kiderült, hogy Brassóban vagy Nagybányán is ugyanúgy működtethető.

Keszeg Erika, a Bálványos Intézet kutatója rámutatott: fontos, hogy a magyar nyelv használata az oktatási tevékenységen túl is biztosított legyen az iskolákban, ugyanis a gyerek itt találkozik először a nyelvi ideológiákkal. „Ha azt látja, hogy a magyar nyelvnek csak az órán van létjogosultsága, akkor egyfajta nyelvi önkontrollt fog gyakorolni, háttérbe szorítja a magyar nyelv használatát a mindennapi életben” – fogalmazott a szakember, aki szerint a nyelvi egyensúly létrehozása különösen a szórványban kiemelten fontos. Éppen ezért a magyar intézményben a magyar nyelv kellene legyen az elsődleges a teljes intézményi kommunikációban, vélte.

A kampányban animációkat is alkalmaznak, az első kisfilm a Bálványos Intézet Facebook-oldalán és YouTube-csatornáján is elérhető, míg a kétnyelvűséggel kapcsolatos különböző anyagokat valamennyi magyar iskolába elküldték.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Gagyi Tamás tornatanár: hagyni kell, hogy a gyerek maga válassza a sportágat

„Citius, altius, fortius” – gyorsabban, magasabbra, erősebben

Gagyi Tamás a székelykeresztúri Orbán Balázs Gimnázium és Zeyk Domokos Technológiai Líceum testnevelés-tanára elemis kisdíjakokat és gimnazistákat tanít. Bevallása szerint a testmozgás egyik arany szabálya, hogy ne legyenek nagy elvárásaink már rögtön az első napon, hiszen nem kell egyből maratoni távot teljesíteni. A kistérségi tornata-

nemcsak a fizikális fejlődésükben segít, hanem az értelmi fejlődést is befolyásolja. A sport nemcsak az izmokat erősíti, hanem segíti a koncentrációt, fejleszti a kitartást, az akaratot, szocializál, és befolyásolja az emberi teherbírást is. Ezért is fontos hogy a fiataloknak igénye legyen a rendszeres testmozgásra.

Azok a gyerekek, akik nem mozog-

és két iskolai óra között próbáljanak meg nyújtási gyakorlatokat végezni, mint például törzsdöntések, törzshajlítások.

– Nagymértékben lecsökkent annak a lehetősége, hogy csapatjátékokban részt vegyenek a gyermekek. Úszni, focizni, kézilabdázni nem tudtak a diákok, mert minden ilyenfajta edzés-mozgás megakadt. Ennek ellensúlyozására akár

A sport nemcsak az izmokat erősíti, hanem segíti a koncentrációt, fejleszti a kitartást, az akaratot, szocializál, és befolyásolja az emberi teherbírást is. Ezért is fontos hogy a fiataloknak igénye legyen a rendszeres testmozgásra.

Gagyi Tamás azt vallja, az egészséges élethez legalább napi egyórányi testmozgás szükséges

FOTÓK • HAÁZ VINCE

nár gyerekkora óta focizik és rajong a sport iránt, ezt az elhivatottságot és lelkesedést igyekszik átadni a diákjainak tornaórán és fociedzéseken egyaránt.

– A pandémia miatt az elmúlt egy évben az oktatás online térbe szorult. A torna és a sport a gyerekek életéből jórészt kimaradt. A kamaszok testi-lelki fejlődésében milyen szerepet tölt be a testmozgás?

– A rendszeres testmozgás elengedhetetlen a gyermekek életében, hiszen

nek eleget, hajlamosabbak az elhízásra. Akik rendszeresen mozognak, jobb a közérzetük, jobban fejlődik az izomzatuk, kevesebb az esélye annak, hogy súlyproblémákkal küzdjenek a későbbiekben. Manapság a diákoknak naponta 6–7 órát kell képernyő előtt ülniük. Így jelentősen háttérbe szorul a testmozgás, és ennek már kisiskolás korban lehetnek olyan negatív következményei, mint például a hát- és gerincfájdalmak. Ezért is javasolom azt a diákoknak, hogy még jobban figyeljenek oda a helyes testtartásra,

egyéniileg a szülő mire figyeljen oda? Milyen ötleteket, javaslatokat tudtál-tudnál adni a szülőknek-gyermekeknek testnevelés tanárként?

– A jelenlegi kényszerhelyzetből meg kell próbálni a legtöbbet kihozni. A csapatjátékok hiánya miatt a gyerekek rákényszerültek arra, hogy önmagukat fejlesszék. Akiknek kertes házuk van, előnyösebb helyzetben vannak, mint azok, akik tömbházban élnek. A szülők segítségképpen próbálják meg beszerezni a megfelelő eszközöket, mint például labda, bója, ugrókötél stb. És nem kell megszidni a gyereket, ha a lakásba kényszerülve egy-két váza eltörik gyakorlás közben. Mostanság a szülőknek sincs egyszerű dolguk, a megszokott teendők és munka mellett egy pluszfeladatot is vállalniuk kell, azaz pedagógusokká kell válniuk. A türelmes magyarázás és a jó példamutatás a legjobb módszer.

– Különböző korosztályok esetében, kisgyerekeknél és kamaszoknál mi az

az optimális napi testmozgás, ami elengedhetetlenül fontos a fejlődő szervezet számára, mi történhet hogyha a gyermek nem mozog eleget?

– Kisebb gyerekek legfőbb tulajdonsága, hogy örökmozgók. Őket nem kell annyira ösztönözni a mozgásra, mint nagyobb, idősebb társaikat. Az egészséges fejlődéshez szükség van legalább napi 1 óra aktív testmozgásra. Hiszen a testmozgás nemcsak a testi fejlődésben játszik fontos szerepet, hanem a lelki fejlődésben is. Pozitív hatással van a

A testmozgás nemcsak a testi fejlődésben játszik fontos szerepet, hanem a lelki fejlődésben is. Pozitív hatással van a jellemfejlődésre, kommunikatív hatású, közösségteremtő ereje van, és nem utolsósorban egészségfejlesztő hatása is ismert.

jellemfejlődésre, kommunikatív hatású, közösségteremtő ereje van, és nem utolsósorban egészségfejlesztő hatása is ismert. Főleg egy növekvőben lévő gyermeknél fontos, hogy az állandó testmozgás az élete része legyen. Fejlődésben van a testük, az izomzatuk, a csontrendszerük. Rengeteg negatív hatása van annak, ha nem mozgunk rendszeresen, mint például az elhízás veszélye, de lépül az izomzat, romlik az állóképesség és a testtartás is.

– Ilyen körülmények között a szociális programokat, az együtt játszást is ez az egész vírushizéria csorbította. Az elmúlt évben milyen tapasztalataid voltak? Míg a magyar–román órákat viszonylag könnyen megtartották online, a testnevelésórák nálad hogyan zajlottak? Lehet-e egyáltalán tornát képernyőn keresztül oktatni?

– Ez az időszak megtanított arra, hogy minél kreatívabb legyek az oktatás terén. Megtapasztalhattam azt, hogy tornaórát online is lehet tartani, és igyekeztem megfelelően bemutatni és elmagyarázni a feladatokat képernyőn keresztül is. Először én csináltam meg a gyakorlatokat, majd a gyerekek próbálták utánam

elvégezni. Mindig bekapcsolt kamerával tartottuk az órákat, nekem is látnom kellett ahogyan ők végzik a feladatokat, ugyanakkor a diákoknak is fontos volt, hogy lássanak engem ahhoz, hogy a gyakorlatokat helyesen végezzék el. A kisebb korosztálynak játékos oktató-fej-

– A testmozgás egyik arany szabálya, hogy ne legyenek nagy elvárásaink már rögtön az első nap a gyerekekkel szemben, nem kell egyből a maratoni távot teljesíteni. Kis lépésekkel kell haladni. Például hogyha a gyerek elkészítette a házi feladatot, menjen el 10 perc sétá-

Lendületben. Azok a gyerekek, akik nem mozognak eleget, hajlamosabbak az elhízásra

lesztő videókkal próbáltam meg átadni a leckét. A nagyobbaknál az online térben fitness- és aerobikgyakorlatokat végeztünk, inkább az erőt és az állóképességet fejlesztettük. Igyekeztem olyan gyakorlatokat választani, amit könnyen el tudtak végezni a diákok otthon, a számítógép előtt is.

– Milyen kihívások elé állított téged ez a fajta hibrid-online oktatás?

– Elsősorban az online oktatáshoz szükséges eszközök hiánya okozott problémát, gondolok itt a laptopok, táblagépek, internet hiányára. Nehéz volt átállni hibrid oktatásra, mert ilyenre nem voltunk sem felkészítve, sem felkészülve. De segítséget kértem a kollégáktól, gyűlések is voltak, ahol próbáltak segíteni, elmagyarázni, hogy hogyan tartsuk az online órákat.

– Nevezz meg olyan módszereket, amelyekkel ösztönözni lehet a gyermekeket arra, hogy napi szinten mozogjanak.

ra. A 10 percet minden alkalom után szépen lehet növelni. Állítsanak fel célokat, ezzel is motiválva a gyermeket. Azzal, hogy a diák a kis célokat eléri, egyre nőhet motiváltsága. Mivel a tanulás most online térbe szorult, sajnos még több időt töltenek a számítógépek előtt a gyerekek, éppen ezért a szülők a tévé nézéssel kapcsolatban is hozzanak szabályokat közösen a gyermekkel. Tévé nézés közben a reklámidő alatt versenyezzenek, végezzenek felülést, guggolást vagy akár fekvőtámaszt, a nyertesnek pedig legyen valami jutalma. Ezek a kis mozgások összeadódva eredményre vezethetnek. Szülőként figyelni kell arra, hogy a gyermek milyen mozgásformát kedvel. Lehet, hogy a sétát nem kedveli, de a túrázáshoz lenne kedve. Az aerobikot nem, de a táncot vagy a különböző harcművészetet ki próbálná. Nézzünk körül, milyen lehetőségek vannak a környezetünkben. De ugyanakkor besegíthetnek a házi és kerti munkákba is a gyermekek, ezzel

is észrevétlenül fokozva a napi mozgást. Kérjük meg a gyereket, hogy segítsen lenyírni a fűvet, kivinni a szemetet, porszívózni vagy akár a kertben kiszedni a gyomokat. Mindegy, hogy mit választ, a lényeg, hogy élvezze, amit csinál, és közben mozogjon.

Gagy Tamás

– A mai elkényelmesedett világban és az internet hálójában hogyan lehet a diákokat tornaórán kívül még pluszedzésre is inspirálni? Tudomásom szerint foci-edzéseket is tartasz diákoknak. Milyen korosztálynak tartod ezeket az edzéseket? Az elmúlt egy évben miként sikerült megszervezni?

– Nem szabad a gyerekekre ráerőltetni semmilyen sportot. Hagyni kell, hogy maguk válasszák ki a hozzájuk illő sportágat. Világszerte a labdarúgás a legismertebb és legnépszerűbb. A gyerekeknek szükségük van példaképre, akire felnéznek, olyanok akarnak lenni, mint ő, ezért sokszor focistákat próbálnak utánozni, mert híresek és ismertek akarnak lenni. A focit a sportok királyának is nevezik, ezért választottam én is a labdarúgást. 6 éves koromtól jártam már edzésekre, és mai napig imádok focizni. Jelenleg a Székelykeresztúri Egyesülésen belül vagyok három korosztálynak az edzője. A legkisebb korosztályom 2013–2016-os, 2010–2012-es a középső, és vannak a nagyobbak, akik 2007–2009-ben születtek. A felsoroltakon belül két korosztály, a 9–11 és a 12–14 évesek a Hargita megyei

labdarúgó-szövetség által megszervezett bajnokságon is szerepelnek. Sajnos a tavalyi évben az edzéseket nem tartathattam meg, március közepétől egészen július elejéig. Online viszont tartottam a kapcsolatot a gyerekekkel, videókat, mérkőzéseket néztünk, amikor lehetett. Nyáron újra edzésbe álltunk, de a bajnokság nem kezdődött újra. Szerveztünk pár barátságos mérkőzést a közeli településekkel, de hivatalos meccsünk nem volt már lassan másfél éve. A gyerekek edzésre azért jönnek, mert szeretnek egy közösséghez tartozni, kedvelik egymást és a csapatot. Mindenki jól érzi magát, nincsenek kivételek, megkülönböztetések. Nemcsak önmagukért, hanem egymásért is harcolnak a pályán és azon kívül is. Együtt éljük meg a sikereket és a kudarokat egyaránt. Szerintem ez az, ami motiválja gyerekeket, ezért jönnek egyre többen edzésekre, persze a játék öröme és a mozgás is nagyon fontos.

– A foci pályán a gyerekek körében a testnevelő tanár vagy, vagy sokkal közvetlenebb vagy edzőként mint a tanárként?

– Nagyon szeretem a gyerekeket, mondhatni imádok velük lenni, felkészíteni őket mind az iskolában, mind edzéseken. Szeretem átélni újra meg újra, hogy milyen is volt, mikor én voltam gyerek, és edzésekre jártam. A mai világban nagyon sok lehetőségük van a gyerekeknek minden sportot kipróbálni. Nekem a labdarúgás nagyon sok élményt, kalandot adott, eljuthattam olyan helyekre, amelyekre a foci nélkül nem sikerült volna, és új barátokkal ismerkedtem meg. Ez az, ami motivál, hogy átadhassam mindazt, amit én kaptam a sporttól-labdarúgástól. Célom, hogy tanárként jóra neveljem a gyerekeket, hogy tisztességesek, becsületesek, segítőkészek, sportszerűek és ne csak jó focisták, hanem remek emberek is legyenek.

– Játékos, edző, két helyi iskola testnevelő tanára és férj is vagy egyaránt. Mi motivál, hogy minden területen bizonyítani és helytállni tudj? Mit jelent számodra a sport, az edzés és a futball?

– Tanárként és magánemberként is bármikor lehet rám számítani, szívesen segítek a diákjaimnak, ismerőseimnek.

Férjként pedig igyekszem minőségi időt tölteni a feleségemmel, aki mindig mellettem áll és támogat mindenben. Számomra a sport nemcsak a megélhetést jelenti, hanem egy életformát, amely

A gyerekek, akik hozzám járnak, edzésre azért jönnek, mert szeretnek egy közösséghez tartozni, kedvelik egymást és a csapatot. Mindenki jól érzi magát, nincsenek kivételek, megkülönböztetések. Nemcsak önmagukért, hanem egymásért is harcolnak a pályán és azon kívül is. Együtt éljük meg a sikereket és a kudarokat egyaránt. Szerintem ez az, ami motiválja gyerekeket.

tele van kihívásokkal és rengeteg akadályal. Ahogy a diákjaimnak, ugyanúgy nekem is van példaképem, aki a 89 éves nagytatám, id. Gagy Vencel nyugalmazott testnevelő tanár. Szerény megjelenésű, de nagy tekintélynek örvend még a mai napig is. Sokszor hangzik el tőle három latin szó: „Citius, altius, fortius” azaz: gyorsabban, magasabban, erősebben. Ezt mindig elmondja nekem. Ha valami kérdésem van a sporttal, testneveléssel kapcsolatosan, mindig hozzá fordulok segítségért. Már gyerekkoromban eldöntöttem, hogy én is sporttal akarok foglalkozni. A profi focistává válás nem jött össze, ezért lettem testnevelő tanár és edző. Próbálom a gyerekeket arra ösztönözni, hogy mindig legyen céljuk az életben, és próbálják leküzdeni az eléjük táruló akadályokat. A labdarúgás pedig nemcsak a tudásról, fejlődésről és egészséges életmódról, hanem érzelmekről is szól.

JAKAB MÓNIKA

jakabmonika940206@gmail.com

Ismét megrendezik az Erdélyi Könyvfaló Olvasójátékot a 10. Kolozsvári Ünnepi Könyvhét keretében

Játékkal tanítanak meg a gyerekeket az értő olvasásra

Egy év kimaradás után idén ismét megrendezik az Erdélyi Könyvfaló Olvasójátékot a június 3–5. között tartandó 10. Kolozsvári Ünnepi Könyvhét keretében. A játékra már lehet nevezni, a cél: értő olvasásra tanítani a gyerekeket.

A gyerekprogramok mellett az Erdélyi Könyvfaló Olvasójátékot is megszervezik a kicsik számára a 10. Kolozsvári Ünnepi Könyvhéten. Június 3–5. között tehát a kicsiket is várják a Bánffy-palota udvarán tartandó kincses városi rendezvényre. Szikszai Ildikó, az Ábel Kiadó vezetője a rendezvénysorozatot beharangozó sajtótájékoztatón elmondta: a játék célja az olvasás népszerűsítése, ugyanis egyre több az olyan gyerek, aki nem értő módon olvas. A játékra 3 tagú csapatok jelentkezését várják, nekik könnyebb és nehezebb feladattal is meg kell küzdeniük, jutalomként pedig részt vehetnek kedvenc szerzőik író-olvasó találkozóin.

„Az első Erdélyi Könyvfaló Olvasójátékkal sikerült bebizonyítunk, hogy nem csak a verseny motiválja a gyerekeket. Hihetetlen erővel és lelkesedéssel csatlakozott a 2019-ben megszervezett játékhoz közel ötszáz fiatal” – mutattak rá sajtóközleményükben a szervezők. Mint emlékeztettek, a kezdeti sikereken felbuzdulva lelkesen elkezdtek szervezni a 2020-as játékot, de jött a világjárvány, és átírta a forgatókönyvet. „Idén az előző évek tapasztalataival, tanulságaival és sok optimizmussal felvértezve újragondoltuk és újraterveztük az Erdélyi Könyvfaló

Olvasójátékot” – írták a szervezők. Az idei játék újdonságairól kifejtették: csoportok helyett egyéni jelentkezéseket várnak a négy korcsoportnak 12 könyvcímmel meghirdetett olvasójátékra.

A játékra május 12. délutántól május 20-ig lehet regisztrálni a frissen készült honlapon: <https://konyvfalo.konyvter.ro>. A résztvevők azzal jelezhetik elköteleződésüket, ha május 25-ig visszaküldik a regisztráció után kapott feladatlapokat a játék honlapján. Ehhez nem szükséges még teljesen elmerülni a választott könyvben. A megoldott feladatlapokra a résztvevők egyéni értékelést kapnak, és közben van idő a könyvet tovább olvasni.

„Idén a vírushelyzet miatt elmarad a nagy olvasójáték, de a könyvfalók a Kolozsvári Ünnepi Könyvhéten június 3–6. között író-olvasó találkozó keretében találkozhatnak a könyvek szerzőivel” – írják a játék megálmodói. Azt is hozzátesszik, hogy idén a szervezők csapata is bővült a Librológus munkatársaival, és továbbra is a Koinónia Kiadó, az Ábel Kiadó, a Láthatatlan Kollégium, a Cimbora – kíváncsi diákok lapja, a Talentum Református Iskola áll az szervezés háttérben. „Az olvasójáték lelke pedig a különböző

iskolákból érkező tanítók és tanárok önkéntes csapata” – teszik hozzá.

Egyéb tudnivalók:

Hogyan lehetsz te is könyvfaló? Vegyél részt a játékban!

1) Válassz ki egyet az alább felsorolt könyvek közül a kategóriádnak megfelelően, aztán regisztrálj május 12. és május 20. között az alábbi linken vagy QR-kód segítségével.

2) Szerezd be az olvasmányt, és kezd el olvasni!

3) A regisztráció után kapsz egy feladatlapot, amelynek megoldásával és visszaküldésével bizonyíthatod, hogy elkezdted olvasni a könyvet.

4) Olvasd tovább a könyvet, és alaposan rágd át magad rajta június 1-ig!

5) Június 3–6. között megszervezzük a nagy találkozást. Ekkor találkozhat a szerzőkkel a Kolozsvári Ünnepi Könyvhét keretében!

Hogyan szerezheted be a kiválasztott művet? Könyvtárakból, könyvesboltokból vagy online rendelés, csereberélés útján. A kolozsvári Koffer könyves kávézóban és az Ábel Kiadóban 10%-os kedvezménnyel juthatsz hozzá, ha előtte megrendeled itt: www.konyvter.ro

P. M.

Kategóriák, könyvcímek és szerzők

II–IV. osztály:

Sikó-Barabási Eszter: Meseotthon

Zágoni Balázs: Irány a sul!

III–IV. osztály:

Molnár Krisztina Rita: Maléna kertje

Berg Judit: Rumini és az elsüllyedt világ

Szabó Róbert Csaba: Vajon Nagyi

és a száguldó város

V–VI. osztály:

Dóka Péter: Lila királylány

Dóka Péter: Fekete eső • Viharlovag 1.

Nyulász Péter: A Burok-völgy árnyai • Helka 1.

VII–VIII. osztály:

Zágoni Balázs: Odaát • Fekete fény 2.

Bódis Kriszta: Carlo Párizsban

IX–XII. osztály:

Nényei Pál: Az irodalom visszavág 3. • A hit

fényétől az ész világosságáig

Vida Gábor: Egy dadogás története

Az olvasójáték menetrendje:

A játék közzététele: május 12.

Regisztráció: május 12–20.

A feladatlap feltöltésének határideje: május 25.

Író-olvasó találkozók: június 3–6.

Beszélgetés Diamantstein György gernyeszei történelemtanárral

„A tanár úr jó tanácsot ad”

Diamantstein György 31 éve történelemtanár a Maros megyei Gernyeszegen, magyar és román nyelven tanítja a tantárgyát. Azt vallja, a diák számára nem csak a történelem mint tantárgy lehet érdekes vagy vonzó, de az is, ahogy tanítják neki, sőt, az is, ahogyan a tanár a tanítványaihoz viszonyul.

– 1990-ben került a gernyeszei iskolába, azóta ott tanít. Meg sem próbálta, hogy bekerüljön valamelyik marosvásárhelyi iskolába? Lett volna rá lehetősége?

– Amikor befejeztem az egyetemet, nem lehetett hazajönni, mert Marosvá-

kisegítő iskolában. Aztán visszakerültem Bukarestbe, de mikor meghalt édesapám, megint hazajöttem. Szászrégenben találtam munkahelyet, de ott nem mint tanár dolgoztam, hanem a fafeldolgozó vállalatnál voltam a személyzeti osztályon a tanulmányi felelős. Én, a történelemtanár képeztem ki a fával dolgozó munkásokat arra, hogy például miként kell kezelni a fűrész. Könyvekből tanultam meg én is, mert addig fogalmam sem volt róla. Továbbképző tanfolyamokat tartottam, ráadásul havonta egyszer vagy kétszer én voltam a szolgálatos tiszt a fafeldolgozó telepen,

akartam volna, akkor nem volt rá lehetőségem. A fiatal közösség, 30 év körüliek voltunk, az a csapat, amely ott összeállt, tornatanár, matek-, magyar-, fizika-, biológiatanár – olyan csapat volt, amely szeretett tanítani, élvezte a tanítást. Egyívásúak voltunk nagyjából, és nagyon jó hangulat volt, nagyon-nagyon jó időszak volt akkor ott Gernyeszegen.

– Más egy falusi iskolában tanítani, mint egy városban? Van különbség?

– Különbség olyan szempontból van a városi és a falusi iskolák között, hogy a falvakban nagyon megcsappant a gye-

Diamantstein György

sárhely zárt város volt. Két lehetőség közül választhattam: Maros megyében az egyetlen falu, ahová mehettem volna tanítani, Mezőméhes volt, vagy a másik lehetőség Bukarest. Azt mondtam, minthogy ingázzak, és oda nagyon nehéz lett volna ingázni, inkább Bukarestet választom. Sokkal vonzóbbnak is tűnt, úgy éreztem, mégiscsak Bukarest, nagyváros, ott élt már a bátyám is a családjával, a rokonságomnak is egy része, hát odamentem inkább. Ott tanítottam 1979-től egészen 1986-ig, két év megszakítással, amikor eljöttem Marosvásárhelyre, mert itt volt a barátnőm, majd feleségem. Marosvásárhelyen tanítottam egy évet a Papiuban, és egy évet a

ami azt jelentette, hogy délután 4-től másnap reggel 7-ig én feleltem mindennért. Megtörtént, hogy éjjel kettőkor jöttek hozzám az egyik gyárból, hogy eltört a fűrésznek az egyik része. És magyarázta az ember, hogy mi történt, mutatta a kezével a mozdulatot, mire én rákérdeztem, a rezgés miatt? Mire ő azonnal rávágta, hogy „igen mérnök úr!” Nekem, aki a műszaki dolgokhoz nem érttem. Aztán a rendszerváltást követően, 1990-ben megnyílt a lehetőség, hogy visszatérhettem tanárnak, és így kerültem Gernyeszetre.

Nem is akartam onnan elmenni, mert olyan jó közösségbe kerültem, hogy nem akartam otthagyni. És mikor már

reklétszám az utóbbi években, Gernyeszegen is. A hozzáállásuk sajnos nem egyforma, a 31 év alatt minden évfolyamon volt egy kis mag, amely tanult és bejutott a Bolyaitól kezdve az Unireáig a jó iskolákba, és az egyetemet is elvégezte. Velük büszkélkedhettünk. A diákok zöme viszont olyan, mint minden más iskolában, ami nem Bolyai. Az effajta iskola nem a habját szedi le. És visszatérve, hogy milyen a falusi iskola? Ez nem falusi iskola, hozzá kell tennem, hogy főleg az utóbbi időben, Antal Levente igazgatósága alatt a gernyeszei inkább városi iskolának felel meg. Fel van szerelve, éppen úgy rendelkezik minden olyan eszközzel, amivel egy

városi iskola is. Intelligens táblától, a számítógépektől a könyvtárig minden van. Sokan el is csodálkoznak, hogy milyen jól felszerelt, szép, tiszta iskola. A tanári közösség is jó, vagyis azt kell mondanom, hogy volt, mert én szepetembertől nyugdíjba megyek, befejezem a tanári pályafutásomat. Ha matektanár lennék, akkor lenne még esélyem folytatni a tanítást, de történelmet? Annyi történelem és földrajztanár van, hogy rengeteg.

– *Mi befolyásolta a pályaválasztás-ban? Miért a történelmet választotta, és miért a tanári pályát?*

– Nem mi befolyásolt, hanem ki. Nem véletlenül történt mindaz, ami meghatározta az én érdeklődésemet. Spielmann Mihály befolyásolt, aki a hét évvel idősebb bátyámnak a gyerekkori barátjaként sokat járt hozzánk, olvasta Molter Károlyt, mesélte a történeteit, miközben

Egy gyerek megkérdezte tőlem: tanár úr, mit javasol, milyen iskolába menjek? Mondom, de én nem vagyok osztályfőnök, miért engem kérdezel? Azért, mert úgy találjuk, hogy a tanár úr jó tanácsot ad. Na, ez olyan jólesett, mint egy kitüntetés.

a bátyám, aki műszaki beállítottságú volt, és mérnök lett, szerelt valamit. Így folyt ez a baráti kapcsolat, én meg mint kisgyerek, ott figyeltem, hogy miket mesél, és egyre jobban izgatott a történelem. Főleg a régészet iránt alakult ki bennem nagy érdeklődés, és elmondhatom, hogy a hallottak nyomán kerültem a történelem közelébe. De nem is volt nagyon más választásom. Engem nem vonzottak a reál tantárgyak, de nem érdekelték a nyelvek sem, úgy éreztem, ez az egyetlen, ami izgat, a történelem.

– *Iasi-ban végezte az egyetemét, nem Kolozsváron. Miért?*

– Ennek nagyon prózai magyarázata van: azt mondták, hogy Iasi-ba sokkal könnyebb bejutni az egyetemre egy

marosvásárhelyi gyereknek, mint Kolozsvárra. Ez így is volt, bejutottam egyből, aztán elmentem katonának, majd jöttem az egyetemi évek, amelyek életem egyik legszebb korszakát jelentették. Nagyon jó volt, nagyon jól éreztem ott magam.

– *Azt mondta, a régészet iránt érdeklődött, de mégsem lett régész.*

– Ókort és őskort tanultam az egyetemen, arra szakosodtam, a szakmai gyakorlatot mindig Málnásfürdőn végeztük, ahol volt egy telep. Csodálatos volt, oda még Bukarestből tanárként is visszamentem. László Attila végezte az ásatásokat, sokat tanultam tőle... de nem volt lehetőségem múzeumba kerülni. Sokat próbálkoztam, de sehogy sem sikerült. Gondolom ezzel a névvel a múlt rendszerben esélyem se volt. Később, a rendszerváltás után már késő volt, így maradtam a tanári pályán.

– *A múlt kutatásáról azonban mégse mondott le, a pedagógia hivatás mellett sem.*

– Nem. 1990 után, mikor már Gernyeszre ingáztam, felfedeztem a zsidóságot. Ami abból állt, hogy bejártam a hitközséghez, és ott számos dokumentumot találtam, amit feldolgoztam, és onnan kezdődött a szeretetem a modern kor iránt. Nagyon érdekesek voltak azok a jegyzőkönyvek, amelyeket találtam, Spielmann Mihály barátom látta őket, feldolgozta. Évek óta közös projekten dolgozunk, Marosvásárhely kronológiai történetének összeállításán, az Időtár című többkötetes munkán, amihez a könyvtárba járok, hogy összegyűjtssem az anyagot. Nagyon élvezem, mert ez is egyfajta régészet, hiszen feltárom a múltnak egy szelvényét. Főleg, hogy Vászárhelyről, a szülővárosomról van szó.

– *A zsidó múzeum létrehozásában is fontos szerepet vállalt, az idegenvezetésből is kiveszi a részét.*

– Közös kezdeményezésre hoztuk létre a múzeumot, én is kivettem a részemet belőle. Most a járvány miatt nincsenek látogatók, de ha arról van szó, szívesen megyek és kalauzolom őket. De nem csak én vagyok, vannak, még akik vezetnek. Most, hogy nyugdíjba vonulok, remélem ez lesz az egyik elfoglaltságom. Nem félek a nyugdíjas kortól, mert vannak terveim. A zsidó

múzeum mellett a kutatást folytatom, az Időtár 15. kötetén dolgozunk.

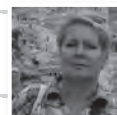
– *Hogyan tekint vissza a pályafutására, sikerült megszerettetni a történelmet a tanítványaival?*

Főleg a régészet iránt alakult ki bennem nagy érdeklődés, és elmondhatom, hogy a hallottak nyomán kerültem a történelem közelébe. De nem is volt nagyon más választásom.

– Nem tudom, hogy szerették, vagy nem, azt hiszem az óráimat szerették, de ez azért egy kissé összetett. Mert nem csak a történelem mint tantárgy lehet érdekes vagy vonzó, de az is, ahogy a tanár átadja a tananyagot, és az is, ahogy a gyerekekhez viszonyul. Például az volt nagy élmény számomra, amikor egy gyerek megkérdezte tőlem, tanár úr mit javasol, milyen iskolába menjek? Mondom, de én nem vagyok osztályfőnök, miért engem kérdezel? Azért, mert úgy találjuk, hogy a tanár úr jó tanácsot ad. Na, ez olyan jólesett, mint egy kitüntetés. Ezt tudtam elérni és azt, amire szintén büszke vagyok, az egyik legnagyobb elégtételem: hogy még mindig tartom a kapcsolatot a bukaresti tanítványaimmal, az első generációval. Felhívnak, voltak Vászárhelyen is, én is voltam Bukarestben, találkozót szerveztek. Felhívnak, eljönnek, köszöntenek a névnapomon, érdeklődnek, hogy hogy vagyok. Most legyek költői, hogy azok a magok, amelyeket elhintettem évtizedekkel ezelőtt, most szádba szökkentek? Ketten mentek történelem szakra a diákjaim közül, egyikük Bukarestből, másikuk Gernyeszegről. Pont Iasi-ba mentek, ahol én is tanultam. Két hónappal ezelőtt végigvezettem az egyik volt tanítványomat a vásárhelyi zsidó múzeumba, és azt mondta, miattam lett történelem szakos hallgató. Ez felér egy elismeréssel, hogy nem volt hiábavaló a munkám.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Nem is pattognak

Házi feladatként fogalmazást kell írni azzal a címmel, hogy *Kihajtott a hóvirág*. A tanító néninek ez onnan jutott eszébe, hogy az iskolaudvaron kihajtott a hóvirág.

Rém ötletes!

A tanító néni – a gyengébbek kedvéért, például Zolika – azt magyarázza, hogy a „kihajtott” szó ebben az esetben azt jelenti, hogy kibújt a földből, és kivirágzott. Mármint a hóvirág. Ezt onnan jutott eszébe megmagyarázni, hogy Zolika a cím hallatán elkezdte mesélni, hogy az ő nagyapja is ki szokott hajtani a szekérral, de általában rosszkor, mert kanyarban laknak, és legtöbbször jön egy kamion. Az öreg egyszer elb...a egy kamion szekerstül, ezt szokta ilyenkor mondani a nagyanyja.

Ezen nevetünk, mert csúnya szó.

A tanító néni megpirongatja Zolikát a csúnya szó miatt. Ezt ő, a tanító néni mondja így: megpirongatja. A tanító néni Bagolynénak hívjuk a háta mögött, pedig nem házasság. A szüleink is Bagolynénak hívják a háta mögött, szóval mi, gyerekek mi mást tehetnénk.

Zolika tehát meg lett pirongatva.

Pedig a nagymamáját kellene megpirongatnia Bagolynénak, hiszen ő szokott csúnyán beszélni. De a nagy helyett Zolika pirong, ez van. Ha a tanító néni megtudná, hogy Székelyhídon abszolúte mindenki Bagolynénak hívja a háta mögött, biztos akkor is minket pirongatna meg, nem a szüleinket.

Ez van.

A „kihajtott” szó ebben az esetben azt jelenti, hogy kibújt a földből, és kivirágzott, magyarázza Bagolyné, csak hogy tisztázzuk a dolgokat még Zolika előtt is. Azt is mondja, hogy a cím ugyan egy egyszerű dolgot közöl – azt, hogy a hóvirág kihajtott, mint Zolika nagyapja –, de egyben arra is utal, hogy immár tavasz van, hiszen olyankor szokott kihajtani a hóvirág. Így lényegében a tavaszról kell írunk fogalmazást a hóvirágon keresztül. Lényegében – megtetszik ez a szó, bár lényegében csak sejtem, mit jelent.

Amikor hazaérek, nagyapám épp kihajt.

„Szinte hallani, ahogy pattognak a rügyek. Nagyapám el akarja adni a Vilmát. A hóvirágok is szépek. Vége”

A lovát Vilmának hívják, és vagy azért szidja, mert nem húz eléggé, vagy azért, mert túlságosan rángatja a szekeret. Eredj, mer’ nagyanyád mán megfial, hogy hun vagy, veti oda a szekérről, majd tovább szidja Vilmát, aki most épp túlságosan rángatja a szekeret. Ez azt jelenti, hogy nagyanyám már vár. Jó volt az iskola, kérdi a nagy, amikor beérek a konyhába. Lényegében igen, bólogatom.

Ebéd után kimegyek az udvarra megnézni, hogy hajtanak a hóvirágok. Elég szépen hajtanak, nagyanyámnak van belőlük legalább száz, de az is lehet, hogy kétezer.

Szereti a nagy a virágokat.

A tavasznak jó szaga van. Mintha egy nagy sütemény lenne, gondolom, amíg a hóvirágokat nézegetem. Szinte hallani, ahogy pattognak ilyenkor a rügyek, hallok a rádióból a nyitott ablakon keresztül.

Na ne!

Odamegyek egy facsemetéhez, és elkezdem hallgatni a rügyeit. Pattog a fejed, gondolom, én aztán nem hallok semmit.

Közben hazajön nagyapám. El fogom adni a Vilmát, nem lehet vele bírni, morogja a nagyinak. Egyél, öreg, mondja a

nagy. Eladom, nem kínlódom vele, morogja nagyapám.

Amikor anyám hazajön a munkából, én már a füzet fölé görnyedek. Mit csinálsz, kérdi. Lényegében fogalmazást írok a hóvirágon keresztül, válaszolom, anyám meg csak pislog.

Nem kerekíték nagy feneket neki, kábé 5 perc alatt megvan. Így hangzik:

„A tavasznak olyan jó a szaga, mint egy nagy süteménynek.

Az ember legszívesebben beleharapna.

Szinte hallani, ahogy pattognak a rügyek.

Nagyapám el akarja adni a Vilmát.

A hóvirágok is szépek.

Vége.”

A tanító néni külön megdicsér a rügyes mondat miatt. Nem mondom meg neki, hogy lényegében a rádióból kölcsönöztem. És azt sem, hogy szerintem nem is pattognak.

De azért a hóvirágok tényleg szépek.

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR

vargalaszlloedgar@gmail.com

A pénteki adatok alapján dől el az iskolák forgatókönyve

A településeken mért pénteki fertőzési ráta határozza meg, hogy az azt követő héten milyen forgatókönyv szerint működnek az iskolák. Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter az Edupedu hírportálnak elmondta: a rá következő pénteken ismét megvizsgálják a járványadatokat, és döntenek az alkalmazandó forgatókönyvről. Május 12-én valamennyi romániai megyében 1,5 ezrelék alá csökkent a fertőzöttségi ráta. Ez határozza meg az iskolák működését a településeke: ott, ahol a kéthetes lakosságarányos fertőzési ráta 1 ezrelék alá csökken, kivétel nélkül valamennyi diák számára iskolai jelenléttel zajlik az oktatás. Azon a településeken, ahol a fertőzöttségi mutató nagyobb 1 ezreléknél, de nincs vesztegár alatt, csak az elemisek, a nyolcadikosok, tizenkettedikesek, tizenharmadikosok, a szaklíceumok végzősei és a különleges nevelést igénylő diákok járnak be az iskolába, a többiek online tanulnak.

2,5 millió diák tanul személyes jelenléttel a romániai iskolákban

A hárommillió romániai diákból 2,5 millió vesz részt személyesen az oktatásban, mondta Sorin Cîmpeanu tanügyminiszter egy televíziós műsorban. Az Antena 3-nak úgy nyilatkozott: május 10-étől újabb 450 ezer diákkal teltek meg a tanintézmények, miután a végzős évfolyamoknak is elkezdődött a tanítás. 370 ezer végzős diák térhetett vissza az iskolába, valamint 80 ezer olyan tanuló is személyes jelenléttel tanulhat hétfőtől, akinek településén kedvezően alakultak a járványadatok. Cîmpeanu hozzátette: a fertőzés kockázata nem szűnik meg, de a veszély csökkenthető az egészségügyi szabályok betartásával – maszkviselés, távolságtartás, szellőztetés, kézmosás stb. –, ráadásul a tanintézményekben komolyabban tartják ezeket, mint máshol. Jelenleg a tanítás két forgatókönyv szerint zajlik: azokon a településeken, ahol a kéthetes lakosságarányos fertőzési ráta 1 ezrelék alá csökkent, kivétel nélkül valamennyi diák számára iskolai

jelenléttel zajlik az oktatás. Ahol a fertőzöttségi mutató nagyobb 1 ezreléknél, de nincs vesztegár alatt, csak az elemisek, a nyolcadikosok, tizenkettedikesek, tizenharmadikosok, a szaklíceumok végzősei és a különleges nevelést igénylő diákok járnak iskolába, a többiek online tanulnak.

Júliusban tartják a kilencedikbe készülők számítógépes elosztását

Júliusban tartják a tanulók számítógépes elosztását a kilencedik osztályokba, azt követően, hogy tartanak még egy képességvizsgát azon nyolcadikosok számára, akik egészségügyi okokból nem tudtak részt venni a képességvizsga első kiírásán – jelentette ki az Antena3 műsorában Sorin Cîmpeanu. A tanügyminiszter elmondta: amennyiben a tizenkettedik osztályt végzetek esetében tartanak egy második érettségivizsga-szessziót azok számára, akik a járványhelyzet miatt nem tudtak megjelenni az elsőn, természetes, hogy esélyt biztosítsanak a nyolcadikosoknak is, akiknek hasonló okokból nem volt lehetőségük előállni a júniusi képességvizsgára. A kilencedik osztályba való számítógépes elosztást csak azt követően lehet megejteni, hogy a második képességvizsga is lejárt, mondta a tárcavezető.

Száz romániai iskolát újítanak fel a Világbank támogatásával

Jóváhagyta a Világbank igazgatótanácsa egy 100 millió eurós hitel folyósítását Romániának. Ezt az oktatási minisztérium igényelte, egy olyan programra, melynek keretében 55 oktatási intézmény körülbelül 100 ingatlanját fogják felújítani. „Egy Romániában született gyerek a potenciális termelékenységének csak az 58 százalékát éri el, mivel nincs része a legjobb oktatási és egészségügyi szolgáltatásokban. Ezen felül a kutatások bebizonyították, hogy az oktatási infrastruktúra kihat a tanulók eredményeire. Az oktatási infrastruktúra minőségének a javításából közvetlenül profitálni fognak a mostani diákok, később pedig az egész ország” – nyilatkozta Tatjana Proskuriakova, a Világbank Romániáért felelős igazgatója. A pénz egy részét az épületek

földrengésbiztossá való tételét és hőszigetelését célzó munkálatokra fogják költeni, valamint a digitális infrastruktúra létrehozására. Az országban ugyanis ezernél több olyan iskolaépület van, amelyek földrengés esetén összedőlne vagy súlyosan károsodna, illetve nem megfelelőek tűzvédelmi szempontból és az alapvető higiéniai követelményeknek sem tesz eleget.

Könnyebb lesz az iskolatáska, ígéri a miniszter

Jövő ősztől fokozatosan csökkenteni fog az iskolatáska súlya a digitális tankönyveknek köszönhetően, mondta Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter. A tárcavezető elismeri, sok a tankönyv és a segédanyag, mint ahogy a házi feladat is. „Tökéletesen igazuk van azoknak a diákoknak, akik amiatt panaszkodnak, hogy nehéz az iskolatáska. Digitális tankönyveket akarunk. Sok a házi feladat, nagyon sok a tankönyv és a segédanyag” – fogalmazott a miniszter az Antena3 hírcsatorna műsorában. Arra a kérdésre, hogy mikortól lehet könnyebb az iskolatáska, jelezte, ez nem egyik napról a másikra fog bekövetkezni, egy hosszabb folyamat eredménye lesz. „Jövő ősztől kezdődően erőfeszítéseket teszünk, de nem egyik napról a másikra történik majd a radikális változás, fokozatosan lesz. Ha feltétlenül időtartamot akarnak, akkor 2, 3, 4 év alatt” – válaszolta Cîmpeanu. Mint mondta, az országos helyreállítási tervben 780 millió eurót irányoztak elő az oktatás digitalizációjára.

Idén is lesz Bolyai Nyári Akadémia

Július 5–24. között szervezi meg idén a 29. Bolyai Nyári Akadémiát a Romániai Magyar Pedagógusok Szervezete (RMPSZ). Témája: A pedagógusi együttműködések lehetőségei és módszerei az iskolában. Az akadémia továbbképzéseire az RMPSZ-tagsággal rendelkező magyar pedagógusok pályázhatnak, a helyeket a regisztráció sorrendjében töltik be a jelentkezők. A pályázónak a jelentkezéssel egy időben be kell fizetnie a részvételi díjat, ezzel jelezve részvételi szándékát, ugyanakkor a választott szekcióban meghirdetett célcsoportnak megfelelő képzettséggel kell

rendelkeznie. A továbbképzések a tervek szerint személyes jelenléttel zajlanak, a járványügyi szabályok betartásával. Jelentkezni csak online módon lehet a www.rmpsz.ro oldalon. Az idei évtől kezdődően az akadémiára való jelentkezés előfeltételeként az RMPSZ tagsági nyilvántartásába online kell regisztrálni a szövetség honlapján. Iratkozási időszak: 2021. május 20. – június 20.

Bölcsőde épül Kolozsváron, óvoda Gyaluban

Új épülettel bővítik Kolozsváron a Mézged utcai bölcsődét, a jelenleg 120 férőhelyes épület 210 gyermek befogadására lesz alkalmas – mondta Kolozs megyei munkálatogatásán Cseke Attila fejlesztési, közigazgatási és közmunkálatokért felelős miniszter. Kifejtette: az új, kétemeletes épületszárnyban játszó- és hálózobák lesznek, mosdók, orvosi rendelő és irodahelyiség. A 6,2 millió lejes finanszírozást a minisztérium biztosítja, a szerződést már alá is írta az Országos Befektetési Vállalat és a kivitelező. Cseke Attila meglátogatta az épülő gyalui óvoda munkálatait is. Az építkezést tavaly áprilisban kezdték el, és jól haladnak. A 3 millió lejes finanszírozást az Országos Helyi Fejlesztési Programon keresztül biztosítja a szakárca. „Az RMDSZ a fiatal családok támogatását vállalta fel, a gyermekvállalást bátorítani szeretnénk. Ezért minden olyan településen, ahol igény van rá, új bölcsődét építünk, kibővítjük az oktatásügyi intézmény-infrastruktúrát” – mondta Cseke Attila.

Kibővítik a csíkcsicsói iskolát, építik az óvodát

Őszre elkészülhet Csíkcsicsóban a kibővített és felújított iskola, nemrég pedig az új óvoda építése is megkezdődött. A Kájoni János Általános Iskola új épületszárnya már felépült, a tető befejezése és fődése következik. A tavaly elkezdett épületbővítés jól halad, a tanintézetet még a határidő előtt, idén novemberben szeretnék átadni, közölte Péter Lukács polgármester. A beruházással egy helyszínre kerülhet a korábban két, ideiglenesen még több épületben zajló iskolai oktatás – a munkálatok ugyanis a meglévő iskolaépület

felújítását is tartalmazzák. A munkálatok befejeztével a több mint 200 diák megfelelő körülmények között tanulhat, nemcsak a bútortzatot és a berendezést cserélik ki, korszerű didaktikai eszközöket, így interaktív táblákat, projektorokat is kapnak, és könyvtár is lesz az épületben. A beruházás értéke 8 millió lej, ennek 98 százaléka vissza nem térítendő támogatás. A községben új óvoda is épül, jelenleg az alapozás előkészítése történik, idén a falakat is fel szeretné húzni a kivitelező. Az óvoda négy csoportnak biztosít helyet, tálalót, egészségügyi szobát, öltözőt, mosdót is kialakítanak benne. A továbbiakban egy bölcsődét is létesítene az önkormányzat, ha bővíthető lesz az ingatlan.

Délutáni oktatást is biztosítanak a szászfenesi előkészítőseknek

Délutáni oktatás indításával segítenék azokat a kolozsvári szülőket, akik az ősszel induló szászfenesi magyar előkészítő osztályba íratják csemetéiket – közölte az Iskola Alapítvány. Emlékeztet, hogy az RMDSZ kezdeményezésére a Kolozs megyei Szászfenesen ősszel, a 2021–2022-es tanév kezdetével elindul a Gheorghe Șincai Gimnázium első magyar tannyelvű előkészítő osztálya. Azt sem hallgatják el, hogy az osztály indításához nehezen sikerült átlépni a minimális létszámot. „A Szászfenesen élő magyar szülők nagy része Kolozsváron dolgozik, így egyáltalán, vagy csak nehezen tudja megoldani gyereke délutáni foglalkoztatását” – mutat rá a közlemény. Ezen ok miatt az Iskola Alapítvány szeptembertől kiterjeszti a szászfenesi helyszínre is az általa működtetett délutáni oktatási programot. „Aki most beírta gyermekét az előkészítő osztályba, számíthat arra, hogy az ősszel induló tanévtől a tanulók meleg ebédet kapnak, és délutánig szakképzett pedagógus felügyelete alatt maradhatnak. Mindennek fényében reméljük, hogy többen fogják választani az induló magyar tannyelvű osztályt” – fogalmaz a kommuniké. Az érdeklődők az iskola vezetését vagy Albert Zoltán alpolgármestert kereshetik meg kérdéseikkel.

Az ország legnagyobb községének számító Szászfenesre számos magyar fiatal család is kiköltözött Kolozsvárról, akik magyar tannyelvű oktatás hiányában a kincses városba járatják óvodába-iskolába csemetéiket, és naponta órákat állnak a dugóban, hogy időben beérjenek órára. A szászfenesi magyar előkészítő osztály az ő gondjaira kínálna megoldást. Az Iskola Alapítvány valamennyi erdélyi szörványmegyében és Bukarestben is működtet délutáni oktatási programot a magyar kormány támogatásával.

Drónos oktatással kísérleteznek

Oktatás a fenntartható fejlődésért a magasból néven indított projektet a kormány főtítkárságán belül működő Fenntartható Fejlődés Főosztály partnereivel, az Aspire Teachers és a Carolina Kreatív Negyed Egyesülettel közösen. Az Oktatás a magasból kreatív megoldás, amelyet korábban egy kísérleti projekt során teszteltek. Az „előadásokon” egy helyi tanár közreműködésével a diákok online, drónok által közvetített ÉLŐ képeket láthatnak az ország különböző részein található rendkívüli helyekről. A projekt célja, hogy minden diák hozzáférhessen érdekes információkhoz a 17 fenntartható fejlődési célról. „Ezeknek az interaktív óráknak a segítségével azt szeretnénk elérni, hogy a diákok és a tanárok az egész országból gyakorlati példák által tanuljanak többet a körülöttük lévő világról és a fenntartható fejlődésről. Ezért kapcsolódott be a fenntartható fejlődés főosztálya a projekt országos kiterjesztésébe. A következő generációk oktatásának fejlesztésére irányuló kezdeményezéseket továbbra is támogatni fogjuk.” – mondta Borbély László. Az órák nem formális tevékenységeket is tartalmaznak, például kísérleteket, játékokat és érdekes feladatokat. Az élő órák követésébe bármely romániai iskola III–IV. vagy V–VII. osztálya bekapcsolódhat. A nyolc órát március és június között tartják. A befogadó osztálynak csak egy videóprojektorra, az internethez csatlakoztatott laptopra és sok kíváncsiságra van szüksége.

P. M.